15 ՅՈՒԼԻՍ 1994 ՇԱԲԱԹ # 133 (636)

Azg
Azg
armenian daily

SABCO
SABCO
OVERSEAS TRADING LTD.
LIMASSOL CENTRE,
BLOCK B, SUITE 307,
P. O. BOX 6543
TEL +357-5-370962
FAX. +357-5-370945
OUR BANKERS: B. E. M. O. BANK, LIMASSOL, CYPRUS; FEDERAL BANK OF THE MIDDLE EAST, LIMASSOL, CYPRUS; BANK OF CYPRUS, LIMASSOL, CYPRUS; HELLENIC BANK, LIMASSOL, CYPRUS
Հայաստանի եւ ԱՊՀ երկրների համար
Կիպրոսի եւ Ռոտերդամի պահեստներից
ՃՈՒՇԱՌՏ, ՄԹԵՐՔ, ԽՄԻՉՔ, ԿՂՁՈՒԹՅՈՒՆ
ուղիղ հասցեատիրոջը՝ նավով եւ իմՕնաթիռով

ՄՐՑՊԵՏԱԿԱՆ

Վսեւոլոդ Օլեանդրով. «Ես գոհ եմ հայ-ռուսական բանակցություններից»

Այսօր Երեւանում կավարտվեն չորեքշաբթի օրը սկսված Հայաստանի եւ Ռուսաստանի պետական պատվիրակությունների բանակցությունները: Ա ոայժմ որեւէ փաստաթուղթ չի ստորագրվի, սակայն ինչպես երեկ հայտարարեց ռուսական պատվիրակության ղեկավար, հատուկ հանձնարարությունների գծով դեսպան Վսեւոլոդ Օլեանդրովը, բանակցություններն անցել են հաջող եւ կողմերը գոհ են դրանց ընթացքից: Քննարկվել են ինչպես տնտեսական, այնպես էլ ռազմա հաղաքական պլանին վերաբերող մի շարք հարցեր:

Անդրադառնալով Հայաստանի ռուսական ռազմական հենակետերի կարգավիճակի խնդրին, պարոն Օլեանդրովը նշեց, որ այդ հարցում նկատվում է առաջխաղացում: Միեւնույն ժամանակ նա նշեց, որ Հայաստանի խորհրդարանի ընդունած որոշումը պետք է իրավաբանորեն եւ տեխնիկապես հարմարեցվի նման պայմանագրերի վավերացման միջազգային պրակտիկային, եւ հարցը ոչ այնքան քաղաքական է, որքան իրավաբանական եւ իմաստագրական:

Քննարկվել է նաեւ աղեսի գոտում աշխատող «Հայուրալսիբքիմ» ֆիրմայի հետագա ճակատագրի հարցը: Ըստ դեսպանի, առայժմ ֆիրման կշարունակի իր աշխատանքը: Վսեւոլոդ Օլեանդրովը նշեց նաեւ, որ Լեռնային Ղարաբաղի հարցն այս բանակցությունների ընթացքում չի քննարկվել, բայց այն, որ շրջափակումը ազդում է նաեւ տնտեսական համագործակցության վրա, հավի չառնել անկարելի է:

ՀԵՐՔՈՒՄ

Լրագրող Վլադիմիր Մուկուսեւի հայտարարությունը մտացածին է

ՄՈՍԿՎԱ, 14 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ- Ինչպես արդեն հաղորդել են զանգվածային լրատվության մյուղոցները, Վլադիմիր Մուկուսեւը մեկ շաբաթ համարվում էր կորած եւ որոնվում էր Ղրիմի իրավաղահ մարմինների կողմից: Բայց հուլիսի 10-ին Մուկուսեւը հեռազանգել էր Մոսկվա՝ կնոջը, եւ հուլիսի 11-ին մեկնել տուն: Մոսկվա ժամանումից հետո ելույթ ունենալով «Ազատություն» ռադիոյի իրիկնային ծրագրով, նա մասնավորապես հայտնեց, որ Ղրիմում տեղաբաշխված ուկրաինական զորամասերից մեկում իրեն մի գաղտնի չիասաթուղթ էին տվել, որը կազմված էր Մոսկվայում ուկրաինական լրտեսից ստացված տվյալների հիման վրա: Փաստաթղթում, Մուկուսեւի ասելով, ինդվում է, թե կովկասյան ազգության երկու անձանց 150 հազար ամերիկյան դոլար է տրվել այն բանի համար, որ նրանք սպանեն Լեռնային Կուչմային, եթե վերջինս դառնա Ուկրաինայի նախագահը: Ղրիմում Ուկրաինայի անվտանգության ծառայության գլխավոր վարչությունում, ուր դիմել էր ՆԵԳՍ-ի թղթակիցը պարզաբանումներ ստանալու համար, հայտարարեցին, որ դա «ծայրեծայր մտացածին է» եւ հրաժարվեցին որեւէ մեկնաբանություն տալ:

ՀԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

Լ. Չուրաբյան. «Ղարաբաղի հարցում Թուրքիան չի կարող մասնակցել խաղաղարար որեւէ գործողության»

«Այդրբեջանա-ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման գործում Թուրքիան չի կարող մասնակցել խաղաղարար որեւէ գործողության (նույնիսկ պետության խնդրանքով). բանի դեռ հակամարտության ողջակի մասնակից է եւ իրականում Հայաստանի դեմ շրջափակումը», երեկ հայտարարեց ՀՀ նախագահի մամուլի խոսնակ Լեւոն Զուրաբյանը. միաժամանակ նշելով, որ Թուրքիայի մասնակցությունը խաղաղարար ձեւական դաստան կարելի է համարել հայ-բուրխական դիպլոմատիական հարաբերությունների բացակայությունը:

Անդրադառնալով ղարաբաղյան հակամարտության խաղաղ կարգավորման Հայաստանի դիրքորոշումներին, նա նշեց, թե Հայաստանը ոչ մի դեպքում չի հրաժարվում տեղի ունեցող ռազմական գործողությունների դադարը. բայց միաժամանակ իր անհանգստությունն է հայտնում զինադադարի իրավաբանական ձեւակերպման բացակայության վերաբերյալ: Նրա ասելով, բանի դեռ որեւէ փաստաթուղթ չի ստորագրվել եւ զինադադար չի հաստատվել, ամեն ինչ մնում է կողմերի բարի կամքի վրա, իսկ դա վտանգավոր է:

Տես էջ 2

ՔՐՅԱՆ

«Հա. Կիպրոսի նկատմամբ արգելքն անարդարացի է»

ԱՆԿԱՐԱ, 14 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ- «Թուրքիայի ձայն» ռադիոկայանի հաղորդման համաձայն Թուրքիան հայտարարել է, որ Եվրամիության կողմից հյուսիսային Կիպրոսի Թուրքական Հանրապետության նկատմամբ կիրառվող արգելքն անարդարացի է եւ կարող է բացասական ազդեցություն ունենալ նրանում խնդրի կարգավորման նպատակով գործադրվող ջանքերի վրա: Թուրքիայի արտգործնախարարության ներկայացուցիչ Աբանսեն ասել է, որ Թուրքիան կշարունակի այդ հարցում օգնություն ցույց տալ հյուսիսային Կիպրոսի «Թուրքական Հանրապետության»:

Ռուսաստանը կմասնակցի ՆԱՏՕ-ի խաղաղարար գործողություններին

ԲՐՅՈՒՍԵԼ, 13 ՀՈՒԼԻՍ, ՌԻՈ ՍՆՊԲԻ: Հայող օսքաբ ՆԱՏՕ-ի Բրյուսելի կենտրոնական կմասնակցեն Ռուսաստանի զինվորական գործակալներ, որոնք կմասնակցեն Բոսնիայում խաղաղարար գործողության կոմպլեքսային ռազմավարության խմբի աշխատանքին, հայտարարեց ՆԱՏՕ-ին ներկայացնող մի զինվորական աղբյուր: Գործողությունը պետք է սկսվի իրականացվել այն բանից հետո, երբ հուլիսի 18-ին բոսնիացի սերբերն ու մուսուլմանները դադարեցնան տան շարման խմբի առաջարկություններին:

■ *Բոլոր ընդհանրից: Կրասնոյարսկի ինքնաթիռաշինական կոմբինատի տնտեսության զարգացման բանվորների բնդհանուր աշխատող հերթափոխը հրաժարվեց հերթի մասնակցությունից բարձրացնել աշխատանքային հերթափոխի ավարտից հետո: Գործի 30 ամսվա գործելի բաշխի չնչնարվելու կապված է աշխատավարձի վճարման պակասելի հետ, որ նրանք չեն ստացել մայիսից:*

ԱՌԱՆՁԻՆ ՏԵՍԱԿԵՏ

Ամերիկյան նոր 100 դոլլարանոցներ 1996 թ.-ին

Հայաստանում Մ. Նահանգների դեսպանությունից ստացել ենք հետեւյալ հաղորդագրությունը.

Մ. Նահանգների գանձային քարտուղար (նախարար) Լլոյդ Բենտսենը հուլիսի 13-ին հայտարարեց, թե առաջիկա մի քանի տարիների ընթացքում Մ. Նահանգների 100 դոլլար արժեքությամբ եւ այլ դրամանիշների դիզայնը փոփոխվելու է: Դիզայնի փոփոխությունների փորձարկումն ու հետագա կատարելագործումը տեղի կունենա 1995 տարեշրջանի ընթացքում իսկ նոր տարբերակներ շրջանառության մեջ կմտնեն 1996 թ.-ին:

Արտահայտելով, 100 դոլլարանոց դրամանիշը կշարունակեն ունենալ մեծ մնալ, նարդեսկ 1996 թ.-ին հետ «Մ. Նահանգների գույքագրման բյուրո դրամանիշների կանոնակարգ գործածվել. սակայն Բենտսենը, ամերիկյան ոչնչ դրամանիշ չի դրամափոխվելու չի արժեզրկվելու եւ ամբ կեղծած չի ամարվելու»:

Մ. Նահանգների գանձային նախարարության նպատակն է. ուժեղ, կայուն, ճանաչելի դրամանիշ: Հնի դրամանիշերը կարժենան ճիշտ այնքան, որքան նորերը: Անկախ այն բանից, թե 100 դոլլարանոցները դրանք հին են, սակայն Բենտսենը. դրանք արժեն 100 դոլլար, եւ միշտ էլ արժենալու են 100 դոլլար:

Բացի վերոհիշյալ դրական հաղորդագրությունից, դոլլարի դիզայնի փոփոխության մասին մեզ հայտնի դարձան նաեւ այլ մանրամասնություններ: Այսպես առաջին հերթին շրջանառության են դրվելու 100 դոլլարանոցները, այնուհետեւ հաջորդող 612 սանիսներին մյուսներ: Խոսելով դրամանիշների նոր դիզայնի ստեղծման ծախսերի մասին, Մ. Նահանգների Ֆինանսներին նախարարության քարտերը հայտնեց, թե դրանք կկազմեն շուրջ 500 հազար դոլլար. իսկ տեղական 100 դոլլարանոցների արտադրության գինը յուրաքանչյուր դրամանիշ հասնում կլինի 3.8-4.8 սենտ: Նոր նախարար Բենտսենը հայտարարել է, թե դիզայնի փոփոխությունը 60 տարի փոփոխություն չկրած ամերիկյան դրամանիշի համար անհրաժեշտ է, ասի որ կարիքներ հեշտանան ապրելի կատարելագործված տարիներ մյուսներն են օգտագործում եւ, հետեւաբար, նոր դիզայնի դրամանշանը տեխնոլոգիական խնդրանքներ ունի, ինչպես նաեւ կատարելագործված ոչ-ի չիներ: Ոչ վերաբերում է նոր նմուշներին, դրանք վերաբերում են եւ բոլորին, եւ բանակին եւ զինվորներին: Մասնավորապես, նոր դրամանիշերն ունենալու են «հրազանթային» այնպիսի տարբերություններ, որոնք դյուրանանալիորեն դեղերում խանգարելու են իրար, ստեղծելով դրանով նշանակալի գունային տարբերություններ:

ԿՈՒՍՏ

Փախուստ Ռուանդայից Զայիր

ՆԻՐՈԲԻ, 14 ՀՈՒԼԻՍ, BBC, ՌՏՍ- մամուլում միջին հաշվով 10 հազար փախստականներ Ռուանդայից փախչում են դեպի Զայիր. մինչ քանի ընթացքում տասնյակ զորամասերն առաջանում են ոնեի կոտորածներն զորի դիրքը: Ռուանդայի երեսի երեսին գտնվող քաղաքի եւ դեպքերի զինված ուժերն արդեն գրավել են սահմանները Ռուանդեր հայրենի եւ ընդամենը 20 կմ հեռավորության վրա են գտնվում մեծամասնությամբ հուտու ցեղախմբից ներկայացված կառավարական զորքերի դիրքերից:

Հանդիպում Կրասնոյարսկ

ՏՈՒՆԻ, 13 ՀՈՒԼԻՍ, ՌՏՍ-ԹԱՍ- ՍԵՆՊԵԹԵՍ 40 տարվա կարի եւ հեռուստահաղորդակցության մյուղոցների նախարարների համաժողովը կկայանա սեպտեմբերին Ճապոնիայի Կիոտո քաղաքում: Հանդիպումի ընթացքում նախատեսվում է քննարկել հարաբերական լրատվական համակարգերի զարգացման ուղիները, որոնց զարգացումը ապասվում է 21-րդ դարում:

ԱՍԻԱՄԻ

Նվեր Ֆրանսիայի ազգային տոնը

ՓԱՐԻԶ, 14 ՀՈՒԼԻՍ, ԲՏՍՊ-ՏԱՍՍ ԱԲՍԵՆՊԵՆԻ, BBC- Այսօր մինչեւ ուշ գիշեր ամբողջ հարաբերում անցկացվում են ժողովրդական զանգվածներ, լսվում է երաժշտություն: Փարիզի բնակիչների ազգային տոնը Բաստիլի գրավման օրն, սկսեցին նշել դեռ տասնհինգերորդ դարերում: Այսօր Փարիզի գլխավոր դրամատան Շան դ'Էլիզեյում տեղի ունեցավ զինվորական շքերթ, որին, բացի ֆրանսիական բանակի տարբեր զորամասերից մասնակցում էին նաեւ ռուսական եւ բելգիական բանակների կազմերի. 200 գեներալներ, ինչպես նաեւ ՆԱՏՕ-ի անդամության եւ այլոց եւ ծանոթ: Շքերթի ընթացքում դրամատան երկայնքին հանդիսված բազմությունը, որի շարքում էր չլինի նրանք, ովքեր տեսել եւ հիշում էին 54 տարի առաջ նմանատիպ զեղեցիկ զորքերի տարածումը նույն վայրում, դեռ հանդիսանալի կամար առաջանալիս. ասոյցներով ու բազմաբնակությունները դիմավորեցին զինվորական բանակի մոտիրածգայինները: Այսպիսով, լարը միջադեպեր չդարձան:

digitised by A.R.A.R.@

տեղական

ԱՏՈՄԱԿԱՅԱՆ

Մեծ Բրիտանիան կարող է աջակցել հայկական ԱԷԿ-ի վերաբացմանը

Հուլիսի 13-ին, ՀՀ վարչապետ Հրանտ Բագրատյանի հետ հանդիպման ժամանակ Հայաստանի Հանրապետությունում Մեծ Բրիտանիայի եւ Հյուսիսային Իռլանդիայի Միացյալ Թագավորության արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Բրայըն Ֆոուլը նշեց, որ նկատի առնելով հայկական ատոմակայանի վերագործարկման խնդրում Հայաստանի իշխանությունների վճռականությունը, ինքը կնպաստի օգնության կազմակերպմանը՝ ատոմակայանի անվտանգության եւ հուսալիության բարձր մակարդակն ապահովելու համար: Վարչապետը ներկայացրել է Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական կացությունը, ծանրաբարձ տնտեսական բարեփոխումների, սեփականաշնորհման ընթացքին, երկարաժամկետ եւ կարճաժամկետ տնտեսական ծրագրերին ու դրանց իրականացման խնդիրներին, գյուղատնտեսության վիճակին եւ այլն: Նա ավելացրել է, որ անցումը շուկայական տնտեսությանը սոցիալական առումով թերեւս այնքան ծանր չլիներ, եթե Արեւմուտքը փոքր ինչ ավելի ակտիվորեն վարկեր տրամադրեր Հայաստանին եւ խոշոր ներդրումներ աներ: Նույն օրը դեսպան Ֆոուլին ընդունել է նաեւ ՀՀ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը: Տեղի է ունեցել զրույց ադրբեջանա-ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման, հայկական ատոմակայանի վերաբահագործման, հայկական դրամի կայունացման եւ այլ հարցերում Մեծ Բրիտանիայի հնարավոր աջակցության շուրջ: Դեսպանն իր գոհունակությունն է հայտնել դարաբաղյան հակամարտության կարգավորման ԵԱՀԽ-ի եւ Ռուսաստանի ծրագրերի վերջին ժամանակաշրջանում արձանագրված մոտեցման կապակցությամբ: Տեղեկություններն ստացվել են ՀՀ կառավարության եւ ՀՀ նախագահի մամուլի ծառայություններից: ՆՏ

ՄԻՋՊԵՏԱԿԱՆ

Երեւանը համագործակցում է Ռուսաստանի հարավի հետ

Հուլիսի 7-8-ը Կրասնոդարում կայացել էր Ռուսաստանի հարավային հանրապետությունների ասոցիացիայի նիստը, որին մասնակցում էր նաեւ Երեւան քաղաքի ներկայացուցիչը: Այս մասին երեկ կայացած մամուլի ասուլիսի ժամանակ տեղեկացրեց Երեւանի քաղխորհրդի նախագահի առաջին տեղակալ Յուրի Բախչյանը: Բանն այն է, որ Երեւանն այդ կազմակերպությունում ասոցացված անդամ է, եւ հանդիպման ընթացքում առաջ է քաշվել այն միտքը, թե քանի որ հայ-մանուհիներին, առա որոշ. Բախչյանն այն կարծիքը հայտնեց, թե կարելի է քննարկել մայրաքաղաքամերձ գյուղերում գտնվող տնտեսությունները ստացվող շահույթն այդ նպատակով օգտագործելու խնդիրը, սակայն քաղխորհրդի կրթության վարչության ղեկ Օնիկ Վաբյանն իսկույն էլ մերժեց այդ գաղափարը հայտարարելով, թե անհնար է տնտեսական խնդիրներով լուծել 30 հազար ուսանողների սոցիալական խնդիրները:

Ինչ վերաբերում է մարզային ոլորտին, ապա այստեղ նույնպես հիմնական խնդիրները կապված են միջոցների բացակայության հետ: Ասոցիկայում Կրասնոդարում տեղի կունենան մարզական միջոցառումներ, որին ամենայն հավանականությամբ կմասնակցեն նաեւ Հայաստանի տարբեր թիմեր ու մարզիկներ, սակայն ֆինանսական միջոցների բացակայությունը կարող է զգացնել տալ: Ի դեպ, վաղը Երեւանի Հրազդան մարզադաշտում տեղի կունենա ֆուտբոլային սուզողական հանդիպում Հայաստանի եւ Մալթայի հավաքականների միջեւ: Այդ առթիվ Երիտասարդների տաղտի վարչությունից տեղեկացանք, թե դաշտն առդեն ղաստաս է, իսկ հանդիսատեսները ղաստաս կլինեն այսօր: Մինչդեռ «Հրազդան» մարզահամալիրը տնտեսավարկային հիմնարկ է, դեռեւ մի քանի հարյուր տոննա ոսդ ու լորի: Առաքումների առաջին զանգվածը՝ 13 միլիոն էկյու արժողությամբ, բաշխվելու է կովկասյան հանրապետությունների բնակչության հետեւյալ խավերին. հղի կանանց, միայնակ թոշակառուներին, փախստականներին եւ նրանց, ովքեր տուժել են հակամարտություններից: Նախատեսված է Հայաստանին տրամադրել 4, Ադրբեջանին՝ 5, իսկ Վրաստանին՝ 4 միլիոն էկյուի չափով օգնություն:

Մնացյալ 7 միլիոնի երկրորդ զանգվածը տրամադրվելու է Տաջիկստանի եւ Կրգզստանի վտանգված շրջանների բնակչությանը, ընդ որում, առաջինը ստանալու է 4, իսկ երկրորդը՝ 3 միլիոն էկյու արժողությամբ ալյուր, բուսական յուղ շաքարավազ եւ պրոտեին պարունակող թխվածքաբլիթ: Օգնությունը բաժանելու ժամկետ է նշանակված այս տարվա հոկտեմբերից մինչեւ հաջորդ տարվա մարտը:

■ *Մեկ կիլոգրամ սեյիտրան՝ 48 դրամ:* ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարությունից հայտնեցին, որ ընթացիկ տարում «Հայքիմրեմոնտ» հանրապետական արտադրական միավորման միջոցով Հայաստան է ներկրվել 16 վագոն ընդհանուր հանակով, 960 տոննա սեյիտրա: Բացի դրանից ավտոմեքենաներով բերվել է եւս 150 տոննա: Երբ հարկի առնենք, որ անցյալ տարվանից կարտահանվել է 980 տոննա սեյիտրա, ապա ընդհանուր հանակը կհասնի 2090 տոննայի: Այն բաժանվել է հանրապետության հանդարա բոլոր շրջանների համապատասխան միավորումներին: Սեյիտրայի մեկ կիլոգրամը վաճառվում է 48 դրամով, իսկ որոշ շրջաններում՝ ավելի էժան:

ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ

Կապահովվի գաղթականներ՛ի պաշտպանությունը

ԵՐԵՎԱՆ, 14 ՀՈՒԼԻՍ, ՄՆՄՐ: Անցյալ տարվա հոկտեմբերին նախաստորագրված եւ 1994 թ. հուլիսին ԱՊՀ բոլոր պետությունների կողմից վավերացված գաղթականների ու տեղահանվածների ծգնության համաձայնագիրը հիմնական ապահովում է այդ կարգի քաղաքացիների սոցիալական պաշտպանությունը ԱՊՀ տարածքում: Այդ մասին այսօր հայտարարեց Հայաստանի գաղթականների գործերի պետվարչության գաղթի եւ մարդասիրական օգնության համակարգման վարչության պետ Լիլիա Կալիյանը:

Ներկայումս շուրջ 240 հազար գաղթական ունեցող Հայաստանին հաստատ հետաքրքրում է համաձայնագրի 7-րդ հոդվածը, որտեղ ասվում է, որ այն պետությունը, որի տարածքը հարկադրաբար լքել են գաղթականները, պարտավորվում է փոխհատուցել նրանց բողած կամ կորցրած բնակարանի ու կայքի արժեքը, ըստ որում, շարժական եւ անշարժ կայքի հաշվառման կարգը, ինչպես նաեւ դրա գնահատումն իրականացնելու է շահագրգիռ կողմերի համատեղ հանձնաժողովը: Կալիյանի կարծիքով, գաղթականների բողած կայքի փոխհատուցման մասին հնարավոր կլինի միայն ԱՊՀ պետություններում գաղթականների ու տեղահանվածների օգնության միջոցեսական հիմնադրամի ստեղծումից հետո: «Հուսով եմ, որ 1992 թ. գաղթականների հարցերի վերաբերյալ Ադրբեջանի հետ ընդհատված բանակցությունները կվերսկսվեն», հայտարարեց նա:

ԵՀ-ի հառաջիկա օգնությունը՝ 20 միլիոն էկյու

Եւրոպական Հանձնաժողովը 20 միլիոն էկյու (24,7 միլիոն դոլար) է տրամադրել որպես անմիջական սննդի օժանդակություն Հայաստանին, Ադրբեջանին, Վրաստանին, Տաջիկստանին եւ Կրգզստանին, հուլիսի 13-ին հաղորդել է UPI միջազգային լրատվական ծառայությունը: «Այդ երկրներում տնտեսական վիճակի արագ վատթարացումը հաշվի առնելով՝ ԵՀՆ օգնության ծեռք է մեկնում գնելով, տեղափոխելով եւ բաժանելով ամենասահիրաժեշտ մթերքները», նշել է ԵՀ-ի խոսնակը: Օգնության փաթեթի մեջ մտնելու են 25 հազար տոննա ծավարեղեն, 4 հազար տոննա բուսական յուղ, 2 հազար տոննա շաքարավազ, հազար տոննա կաթնամթերք եւ մի քանի հարյուր տոննա ոսդ ու լորի: Առաքումների առաջին զանգվածը՝ 13 միլիոն էկյու արժողությամբ, բաշխվելու է կովկասյան հանրապետությունների բնակչության հետեւյալ խավերին. հղի կանանց, միայնակ թոշակառուներին, փախստականներին եւ նրանց, ովքեր տուժել են հակամարտություններից: Նախատեսված է Հայաստանին տրամադրել 4, Ադրբեջանին՝ 5, իսկ Վրաստանին՝ 4 միլիոն էկյուի չափով օգնություն:

Մնացյալ 7 միլիոնի երկրորդ զանգվածը տրամադրվելու է Տաջիկստանի եւ Կրգզստանի վտանգված շրջանների բնակչությանը, ընդ որում, առաջինը ստանալու է 4, իսկ երկրորդը՝ 3 միլիոն էկյու արժողությամբ ալյուր, բուսական յուղ շաքարավազ եւ պրոտեին պարունակող թխվածքաբլիթ: Օգնությունը բաժանելու ժամկետ է նշանակված այս տարվա հոկտեմբերից մինչեւ հաջորդ տարվա մարտը:

ԼՈՆԴՈՆ

«Անգլիացիները հրճվում են հայկական ջեմերով»

Անգլիայից ստացված հաղորդագրության մեջ այսպես է մեկնաբանվել Լոնդոնում անցկացվող տարեկան գյուղատնտեսության արդյունքների ցուցահանդեսի հայկական տաղավարի մոտ ստեղծված հակադրական հերը. հայկական գյուղատնտեսության նախարարության տեխնիկական աջակցությամբ մասնակցում Լեւոն Խաչատրյանը, ավելացնելով, որ «մարդիկ մեծ հետաքրքրություն են ցուցաբերում հատկապես մեր ընկույզի, բալի եւ դդումի մուրաբաների, ցանկանալով իմանալ, թե որտեղ կարող են դրանք ձեռք բերել: Ես վստահ եմ, որ մեր կոնյակի, գինու եւ օղու կողքին, այս արտադրանքները մեծ ժողովրդականություն կունենան անմիջապես որ հայտնվեն խանութներում»:

Ինչպես արդեն հաղորդել էինք հուլիսի 7-ի մեր համարում, հուլիսի 4-ին Լոնդոնում բացված այս մեծաքանակ ցուցահանդեսին Հայաստանը մասնակցում էր ապրիլի անգամ որպես իմքնուրույն, անկախ պետություն: Բացի Հայաստանից նախկին Խորհրդային Միությունից դրան մասնակցում էր նաեւ Լատվիան: Մեր դեսպանությունը դեռեւս դեկտեմբեր Գայլիկ Շահբազյանի կարեւորելով այս հանգամանքը, ասել է, որ առաջին հերթին դա անհրաժեշտ էր միջազգային ասպարեզում Հայաստանի իշխող բարձրացնելու տեսակետից: Այնուհետեւ դա մեզ համար հնարավոր էր ծանոթանալու ներկայացված միջազգային ապրանքատեսակներին, եւ տեսական ծանոթություններին: Իսկ այն հարցին, թե արդյոք դա նաեւ բաղաքական նշանակություն ուներ, որպես Շահբազյանը պատասխանել է, որ Հայաստանի մասնակցությունը իր տեսակի մեջ այդ մեծագույն եւ կարեւորագույն ցուցահանդեսին ցույց է տալիս, որ մենք միջազգային ասպարեզ ենք մտնում որպես առեւտրական հասարակության գործընկեր:

Հուլիսի 5-ին BBC կայանի միջազգային լրատվության բաժինն իր «Տեսակետ» հաղորդման ժամանակ հատուկ տեղ է հատկացրել ցուցահանդեսին եւ դրանում տեղ գտած հայկական տաղավարին:

Տաղավարի այցելուների թիվն ելնել են Երեւանխորհրդարանի անդամ որոշ Ջոն Կոռին, որն այնքան է տպավորված եղել, որ խոստացել է Երեւանխորհրդարանում արծարծել այդ բնագավառում Հայաստանին ի նպաստ գանձված հարց: Պարագայի էկոնոմիկայի նախարար, Պակիստանի գյուղատնտեսության նախարար, եւ Գանայի գյուղատնտեսության փոխնախարար, որոնք շնորհավորել են Հայաստանին տաղավարի ձեւավորման եւ բարձրորակ արտադրանքի ցուցադրման առիթով:

Ցուցահանդեսի օրերին մեր դեսպանությունը եւ Լոնդոնում ՀՀ դեսպանատան ներկայացուցիչներն առիթ են ունեցել հանդիպելու Անգլիայի գյուղատնտեսության Արդյունաբերության ընկերության նախագահ Լորդ Պրոմի եւ արդարադատության նախարարի հետ, որոնք մեծարանք հետաքրքրվելով Հայաստանի գյուղատնտեսության զարգացման ներկա վիճակով, որպես բանակցություն են հայտնել ապագայում այդ բնագավառում:

ԿԱՐԾ

Էլեկտրոնային համալսարան

ԵՐԵՎԱՆ, 12 ՀՈՒԼԻՍ, ՓՍՍ: Հայկական հանրապետական հեռահաղորդակցման լրատվական հաշվողական «Որոնում» կենտրոնը ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի հայաստանյան ազգային հանձնաժողովի աջակցությամբ ծրագրել է Հայաստանում ստեղծել էլեկտրոնային համալսարան, որը առաջինը կլինի Արեւելյան Եւրոպայում եւ ԱՊՀ երկրներում: Այս համալսարանի նախատիպը արդեն ստեղծվել է Նյու Ջերսիում, որի գործունեության հիմքում ընկած է Պոլ Լեւինսոնի մշակած համակարգիչների օգնությամբ իրականացվող կրթական ծրագիրը: Նյու Ջերսիի համալսարանում հազարավոր մասնագետներ են դաստաստվել Ամերիկայի 28 նահանգներից եւ 12 երկրներից: Այժմ «Որոնում» կենտրոնը բացառիկ հնարավորություն է ստեղծում Հայաստանի կրթական համակարգում որակական նոր քայլ կատարելու համար: Այս ծրագրի ղեկավարն է «Որոնում» կենտրոնի տնօրեն Գրիգորի Սահակյանը: Ծրագրի իրականացումը հնարավորություն կտա ավելի ամրապնդել եւ գիտական հիմքի վրա դնել Արեւմուտքի հետ հանդուրժող գործնական կապերը, ապահովել երիտասարդ մասնագետների դաստաստմանը, միջազգային կապերի ընդլայնմանը եւ կրճատյանի կապերը հասարակական անուն ունեցող փոխանակությունների հետ: Համալսարանի ստեղծումը կնպաստի նաեւ միջազգային էլեկտրոնային անձագրերին ու թերթերին հաղորդակից լինելուն ինչպես նաեւ ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի տեղեկատվական բազային ծանոթանալուն:

■ *Ամփոփվել են առաջին կիսամյակի արդյունքները:* ՀՀ Արդյունաբերության նախարարության լրատվության կենտրոնի տնօրեն Գ. Գիրգորյանը հայտնեց, որ այս տարվա առաջին կիսամյակում նախարարության ձեռնարկությունները տվել են 16 միլիոն 130 միլիոն 868 հազար դրամի արտադրանք նախորդ տարվա նույն կիսամյակի 15 միլ. 883 միլ 809 հազարի փոխարեն: Արտադրանքի արդյունքը կազմել է 101,56 տոկոս:

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

Լեւոն Ղարաբյան. «Ղարաբաղի հարցում Թուրքիան չի կարող...»

Սկիզբը էջ 1

Հայաստանը եւ Լեռնային Ղարաբաղը մինչեւ օրս համաձայնելով ԵԱՀԽ եւ Ռուսաստանի խաղաղության բոլոր առաջարկներին, իրենց համաձայնությունն են տվել ստորագրելու ԵԱՀԽ կողմից ներկայացված մայիսի 19-ի փաստաթուղթը, դիտելով այն որպես զինադադարի դեմ յուրաքանչյուր նախաձեռնում է զինադադարի մասին պարտավորության ստորագրում եւ հակամարտության գոտի միջազգային դիտորդների՝ որդեկում: «Հայաստանը անհանգստացած է, որ Ադրբեջանը հրաժարվել է իր նախկին դիրքորոշումից, երբ պատրաստակամություն էր հայտնել ստորագրելու մայիսի 19-ի փաստաթուղթը», ասաց նա: Լեռնային Ղարաբաղը հայտարարեց նաեւ, որ ադրբեջանա-ղարաբաղյան հակամարտության լուծումը հնարավոր է միայն երկու կողմերի փոխզիջման դեպքում: «Փոխզիջման բանալին հետեւյալն է. Ղարաբաղը պետք է հեռ բաշվի գրաված տարածքներից, բացի Հայաստանը եւ Լեռնային Ղարաբաղը կապող միջանցքից, փոխարենը ստանալով բնակչության անվտանգության երաշխիքներ հակամարտող կողմերի միջեւ բաժանարար ուժերի տեղակայման միջոցով: Ադրբեջանը ոչ մի հանձնայնի բաժանարար ուժերի տեղակայմանը փոխարենը վերականգնելով վերահսկողությունը գրավյալ տարածքների վրա», նշեց մամուլի խոսնակը: Դա նաեւ հայտնեց, որ բաժանարար ուժերի տեղակայումը կարող է լինել կարգավորման առաջին փուլի վերջին կետը կամ երկրորդ փուլի առաջին կետը, բայց ամեն դեպքում այն պետք է նախորդի երկրորդ փուլի իրականացմանը: «Եթե այսօր տեղակայվեն բաժանարար ուժերը, այսօր հենց կարող է խոչընդոտվել երկրորդ փուլը», ասաց նա: Միեւնույն ժամանակ Հայաստանը անհիմն է համարում Ադրբեջանի ղեկավարների այն պնդումները, թե իբր Ադրբեջանը չի կարող ընդունել առաջարկվող խաղաղության ծրագիրը ներքին հասարակական կարծիքի պատճառով: Լեռնային Ղարաբաղը մխեց նաեւ Ադրբեջանի ԳԽ նախագահի այն հայտարարությունը, թե հուլիսի 30-ին նախատեսվում է ստորագրել հայ-ադրբեջանական հակամարտության կարգավորման ամբողջական համաձայնագիր: Ընդհանուր առմամբ հակամարտության խաղաղ կարգավորման հարցում մամուլի խոսնակի գնահատականներով, առայժմ լուրջ շրջադարձ չկա:

ՈՒՍՄԱՎԻՐ ԱԶԳԱՏԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հասարակության Դ տարի
Ինքնագիր եւ հրատարակչ
«Ազգ» թերթի խմբագիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Թելե 562941, AT&T (7 88527 151065
Գլխավոր խմբագիր
ՅՈՒՍԻՖ ԱԼԵՅԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՅՈՒՍԼԵՆ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ / 529221
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍՅԱՆ / 562863
A STYLE հանձնակատարային
ծառայություն / 561841
Էջը եւ տարածքները պատրաստվել են
Apple Macintosh
համակարգչային ծառայության
«Ակտ» թերթի
Azg
ազգային օրաթերթ
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱՀԿ

ՇՐՋԱՆ ԱՊՀ

Վրաց-արխազական հակամարտության կարգավորման հառակողմ համաձայնագրի ստորագրումից՝ եւ հակամարտության գոտի ռուսական խաղաղարար ուժեր մտցնելուց (ադրիլ հունիս, 1994 թ.) հետո Վրաստանում կրկին բորբոքվեցին հաղթական կրքերը:

Անցյալ ամռան կեսերին անցկացվեց Վրաստանի խորհրդարանի դռնփակ նիստ, որտեղ խորհրդարանային ընդդիմությունը «կոխով տվեց» ներկա իշխանությունների դեմ: Խորհրդարանային ընդդիմությունը համառորեն պահանջում է Էդուարդ Շեւարդնաձեի հրաժարականը, նրան մեղադրելով այն բանում, թե նա ի վիճակի չէ դադարեցնել Վրաստանի տարածքային ամբողջականությունը, որին կարող են սպառնալ ռուսական խաղաղարար ուժերը վրաց-արխազական հակամարտության գոտում:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Վրաստան. Իշխանություն-ընդդիմություն խաղեր խորհրդարանում եւ փողոցներում

Հուլիսի 7-ին Վրաստանի Միացյալ հանրապետական կուսակցության նախագահ Մերաբ Ռուիդիան հանդես եկավ հայտարարությամբ, թե՝ «Վրաստանի համար ընդունելի է դեռեւս կառուցվածքի այն ձեւը, որը ներկայումս գոյություն ունի Ռուսաստանում»: Հենց այս տեսակետից Աբխազիան կարող է ստանալ Ռուսաստանի Դաշնության կազմի մեջ մտնող հանրապետություններին հատուկ իրավունքներ ու լիազորություններ: Միացյալ հանրապետական կուսակցության նախագահի այս հայտարարությունը վկայում է, որ Աբխազիայի հարցով ընդդիմադիրների հայացքներում բեկում է կատարվել: Նախկինում ինչպես խորհրդարանային, այնպես էլ ոչ խորհրդարանային ընդդիմությունը հանդես էր գալիս հանրապետության դաշնակցային կառուցվածքի դեմ:

Խորհրդարանում Էդուարդ Շեւարդնաձեի կողմնակիցների առձգանքը լավագույնս հնչեց. «Վրաց-արխազական հակամարտության գոտի Ռուսաստանի խաղաղարար ուժեր մտցնելը, միանգամայն արդարացված է եւ թելադրվում է առկա իրողություններով, իրենց հերին խորհրդարանում հսկաճառեցին Շեւարդնաձեի կողմնակիցները: Այդ առաջարկությունը ձախողելու բոլոր փորձերը համարում եմ Վրաստանի պետական շահերի ոտնահարում», Մեարֆ գործակալությանը հայտնեց խորհրդարանի փոխնախագահ Վախթանգ Ռճեուլիվիլին:

Խորհրդարանի ընդդիմադիր կուսակցությունների կազմակերպած հուժկու շարժումը հանրահավաքների վերածվեց դեռ 1994 թ. մայիսին: Դրանց կարգախոսն էր. «Օկուպացիոն զորք, հեռացիր Վրաստանից»:

Վախենալով, որ հանրահավաքային կրքերը կհամակեն ժողովրդական ավելի լայն զանգվածներ, Էդուարդ Շեւարդնաձեն դիմեց մի քայլի, որը հայտնի է որպես «Ազգային համաձայնության հոչակագիր», պարզելով իր ստորագրությունն այդ փաստաթղթի տակ:

Ավելի վաղ այդ փաստաթղթի ստորագրման նախաձեռնությամբ հանդես էր եկել Վրաստանի Քաղաքացիների միությունը Էդուարդ Շեւարդնաձեի ղեկավարած հասարակական-քաղաքական կազմակերպությունը: Ստորագրման արարողությանը մասնակցում էին հանրապետության 30-ից ավելի տարբեր կուսակցությունների ու կազմակերպությունների ղեկավարներ, որոնց թվում էին նաեւ ընդդիմադիր Ազգային դեմոկրատական կուսակցությունը, Լիբերալ կուսակցությունը, Վրաստանի Ժողովրդական Փաստաթուղթ ստորագրած Ժողովրդական դեկավար Նոդար Նարդենն գլխավորում է խորհրդարանի դաշնությանը եւ ազգային անվտանգության հանձնաժողովը: Նա հանդես եկավ Վրաստանի նկատմամբ Ռուսաստանի դիրքորոշման խիստ քննադատությամբ: Այսպես, նրա կարծիքով, «Ռուսաստանի այժմյան կուրսը ենթադրում է Վրաստանի միակողմանի եւ անվճար ծառայություններ, մինչդեռ երկու երկրների հարաբերությունները դեռեւ է կառուցվեն ծառայության դիմաց ծառայություն սկզբունքով»: Վերջին ժամանակներս Վրաստանի ղեկավարությունը «խրախուսում» է նաեւ մի քանի կուսակցությունների միավորումը բլոկների ու դաշինքների մեջ: Ըստ երեւույթին, ընդդիմության հետ այդպես աշխատելն ավելի դյուրին է:

Դաշինքներից մեկը Միացյալ հանրապետական կուսակցությունն է, որի մեջ մտել են Խարտիա-91, Ժողովրդական ճակատ եւ Հանրապետական կուսակցություն քաղաքական կազմակերպություններ: Ինչպես արդեն ասվեց, բոլոր երեք կուսակցությունների ղեկավարները խիստ հակառուսական դիրքորոշում ունեին վրաց-արխազական հակամարտության կարգավորման հարցում:

Խորհրդարանային սոցիալական ընդդիմության ղեկավար Իրակլի Ծիտեթգին խորհրդարանի ներսում բազմաթիվ «մարտերից» հետո արդեն այս տարվա մայիսին անցավ վճռական գործողությունների. հանրահավաքներ, տարբեր քաղաքական կուսակցություններից բլոկների ու դաշինքների ստեղծում: Իրակլի Ծիտեթգին հիմնական դաշտանությունը տեսնում է 1990-1992 թթ. գործած Կլոր սեղանի ուժերում, որն ստեղծել էր Վրաստանի նախկին նախագահ Զվիադ Գամսախուրդիան, Աբխազիայից եկած գաղթականներից կազմված շատ սոցիալական կազմակերպություններում:

Ինչպես արդեն հաղորդել ենք, Իրակլի Ծիտեթգին հացադուլ հայտարարեց, դադարեցնելով Շեւարդնաձեի անհաղթահարելի հրաժարականը, ընդդիմությանը շաբաթական մեկ ժամ ելույթային ժամանակ հատկացնել եւ այլն:

Ծիտեթգու դահանջները հիմնականում վկայում են այն մասին, որ նրա թիկունքին կանգնած է գուցե ոչ մեծ, բայց համախմբված ընդդիմություն, որը խորհրդարանում արդյունքի չհասնելով, դիմեց հանրահավաքների եւ հացադուլների:

Ընդդիմությանը քաղաքական հաջողությունից լիովին զրկելու համար Էդուարդ Շեւարդնաձեն իր ելույթներում ոչ միայն չի անհետում ընդդիմությանը, այլեւ առավելագույն ջանքերն է գործադրում դրա վարկաբեկման համար, ընդդիմությանը մեղադրելով ռեւանշիստական հանցանքների մեջ (գենք կրելը եւ այլն):

Վրաստանի ղեկավարն անձամբ չի անհետում այն հանգամանքը, որ ստեղծված անչափ բարդ իրավիճակում, իբրեւ անձամբ դեմ է ձեւավորի հասարակական կարծիքը, ըստ որում, կայուն կերպով: Ըստ երեւույթին, սրանով են բացատրվում նրա հանախական ելույթները հեռուստատեսությամբ եւ ռադիոյով:

Մյուս կողմից, Շեւարդնաձեն ձգտում է դեռեւս կառույցներում ներգրավելու նաեւ ընդդիմության «առողջ» ուժերը, ինչպես դա արվեց քաղաքական հայտնի գործիչ Ջաբա Իոսելիանիի դեպքում: Այդ ղեկավարի համար դեռեւս գործչի նկարագիր էր կերտվում շատ երկար ժամանակ (գրեթե մեկ տարի). Սուխումի անկման դահից մինչեւ այս տարվա մայիս: Մայիսի 26-ին Անկախության օրը, Ջաբա Իոսելիանին իր նշանավոր «Միսեդիոնի» կողքին կազմեց դաշնային

ՀԱՄԱՌՈՏ

Ուզբեկստանը նույնպես ստորագրեց

ԲՐՅՈՒՍԵԼ, 14 ՀՈՒԼԻՍ, ՓԱՍՏ: Ուզբեկստանը նույնպես միացավ ՆԱՏՕ-ի «Համագործակցություն հանուն խաղաղության ծրագրին»: Այժմ այդ ծրագրին միացած երկրների թիվը հասել է 22-ի: Ուզբեկստանի արտգործնախարարի խոսքերով, հիշյալ դաշնագիրը կնպաստի հաղթական կլիմայի բարելավման ինչպես Կենտրոնական Ասիայում, այնպես էլ Եւրոպայում:

Բալթյան երկրներին՝ ընդհանուր լեզու

ՏԱԼԼԻՆՆ, 14 ՀՈՒԼԻՍ, ՓԱՍՏ: Էստոնական խաղաղապահ կորդուսի 56 զինվորներ միացան Լիտվա-Լատվիա համատեղ զորավարժանքներին: Վարժանքների նպատակն է՝ ընդհանուր լեզու մշակել երեք երկրների հրամանատարության համար՝ հնարավոր համատեղ մարտական գործողություններ իրականացնելու ժամանակ գործադրելու նպատակով:

Ղրիմի դատգամավորներին՝ 4 մլն կարբ.

ՍԻՄՖԵՐՈՊՈԼ, 14 ՀՈՒԼԻՍ, ՓԱՍՏ: Ղրիմի խորհրդարանի դատգամավորները փակ դռների հետեւում ննջարկել ու հատատել են իրենց նվազագույն աշխատավարձը՝ 4 մլն կարբովանեցի չափով, այն դեպքում, երբ Ղրիմի մյուս բնակիչների համար այդ թիվը կազմում է միայն 400 հազար: Համեմատության համար ասենք, որ դա կազմում է մոտավորապես 25 հազար 600 դրամ՝ թերակղզում սահմանված 16 հազար 320 դրամ նվազագույն աշխատավարձի դեպքում:

ԱՊՀ խորհրդատվական-համակարգիչ խորհրդի նիստ

ՄՈՍԿՎԱ, 14 ՀՈՒԼԻՍ, ՓԱՍՏ: Հուլիսի 14-ին Մոսկվայում սկսվեց ԱՊՀ խորհրդատվական-համակարգիչ խորհրդի նիստ՝ փոխվարչապետների մակարդակով: Կենարկվի տնտեսական միասնացման խորացմանն ուղղված նախագծերի փաթեթը: Օրակարգում մոտ երեք տասնյակ հարց է ընդգրկված: Հայաստանի հանրապետությունից նիստին մասնակցում է ՀՀ փոխվարչապետ Վիգեն Չիտեչյանը:

ԱԶԳԲԵՋԱՆ

«Մեծ համաձայնագիրը լրամշակման կարիք ունի»

«Ազրբեջանը հանդես է գալիս հոգատ այն բանի, որ դարաբաղյան հակամարտության կարգավորման վերաբերյալ Հայաստանի եւ Ազրբեջանի միջեւ քաղաքական մեծ համաձայնագիրը ստորագրվի հնարավորին չափ շուտ եւ դրանում արտացոլված լինեն հանրապետության շահերը», չորեքշաբթի օրը Խաբարովսկում զորավարժության բացակցին հայտարարեց Ազրբեջանի արտաքին գործերի փոխնախարար Ֆրդիկ Զուլֆուգարովը, մեկնաբանելով Ռուսաստանի Դաշնության արտգործնախարարության հաստատ հանձնարարություններով դեսպան Վլադիմիր Կազիմիրովի այն հայտարարությունը, որ այդ համաձայնագիրը կարող է ստորագրվել արդեն մինչեւ 1994 թ. հուլիսի վերջը: Սակայն նա նշեց, որ դրա ներկայիս տարբերակը որոշակի լրամշակման կարիք ունի, թեեւ կարող է «հիմնական, որ Ազրբեջանն արտահայտի իր դիրքորոշումը որոշ վիճահարույց հանգամանքների վերաբերյալ»: «ԵԱՀԽ-ի Մինսկի խմբի 9 երկրների ներկայացուցիչների օրերս Վիեննայում ավարտված հանդիպումից հետո որոշակի առաջընթաց եղավ: ԵԱՀԽ-ն վերամբակում է ռուսաստանյան ժամանակացույցը, եւ ես կարծում եմ, որ հայ-ադրբեջանական հակամարտությունը կարգավորելու նպատակով մոտ ժամանակներս կշարունակվեն խորհրդակցությունները», վերջում ասաց հանրապետության արտաքին քաղաքական գերատեսչության ղեկավարի տեղակալը:

Մյուս կողմից, հուլիսի 13-ին ադրբեջանցի բժիշկներն իրենց հայ գործընկերներին կոչ արեցին միավորել ջանքերը հանուն ներկա եւ գալիք սերունդների արյունահեղությունը դադարեցնելու համար: Դրանց հանդիպմանը, Ադրբեջանի եւ Հայաստանի ժողովուրդների բարեկամության ու հարեւանության դարավոր ավանդույթները, նրանց բանակցությունը եւ վերջապես դպրոցական անհեռանկարաղեցությունը բոլոր նախադրյալներն ստեղծում են շրջանում խաղաղության շուտափույթ հաստատման համար: Ինչպես ընդգծվում է Ադրբեջանի բժիշկների ընկերակցության դիմումի մեջ, վերջերս դիմակայությունը հանգեցրել է երկու հարեւան պետությունների ժողովուրդների առողջության կտրուկ վատթարացման, բնապահպանական եւ համաճարակաբանական աղետալի իրավիճակի: Դիմումի հեղինակների կարծիքով, հասունացել է հանուն խաղաղության ու բարգավաճման Կովկասի բժիշկների շարժում ստեղծելու անհրաժեշտությունը: Նրանց կարծիքով, այդ ազնիվ առաքելությունը կարող են ստանձնել Վրաստանի բժիշկները, Թբիլիսիում կազմակերպելով անդրկովկասյան երեք հանրապետությունների բուժաշխատողների հանդիպում:

ԻՏԱՐ-ՏԱՍՍ, Նոյյան տարած

Առաջին կիսամյակում 4,7 մլն տոննա նավթ

ԲԱԿՈՒ, 13 ՀՈՒԼԻՍ, ՓԱՍՏ: 1994 թվականի առաջին կիսամյակում Ադրբեջանը արտադրել է 4,7 մլն տոննա նավթ, ինչը կազմում է նախատեսվածի 98,3 տոկոսը կամ անցյալ տարվա նույն ժամանակահատվածի արտադրանքի 90,6 տոկոսը: Միաժամանակ, այս տարվա առաջին կիսամյակում Ադրբեջանում արտադրվել է 3,07 մլրդ խմ գազ, որը համապատասխանաբար կազմում է 37,8 եւ 88,8 տոկոս: Հանրապետության ոլորտային նավթային ընկերության տեղեկանքի համաձայն, 4,63 տոննա նավթ ուղարկվել է վերամշակման, նույն նպատակի համար տրամադրվել է 2,62 մլրդ խմ բնական գազ:

1994 թվականի հունվարից հուլիս ընկած ժամանակահատվածում Ադրբեջանի նավթագազային արդյունաբերությունը հորատել է 105400 մ ընդհանուր խորությամբ հորատանցքեր: Պետական նավթային ընկերությունը հունիս ամսին արդյունահանել է 811750 տոննա նավթ, ինչը 0,1 տոկոսով գերազանցում է սահմանված չափաքաժինը: Սակայն նավթի ու գազի արդյունաբերությունն Ադրբեջանում տակավին կտնջված է ֆինանսական խնդիրների առաջ: Չնայած նավթամթերքի բանկացմանը, նավթի մեկ տոննան Ադրբեջանում վաճառվում է 7500 մանաթով: Մասնագետների կարծիքով, արտադրությունը կարող է արդյունավետ դառնալ, եթե այդ գինը հասցվի 11500 մանաթի: Այսօր ոլորտային նավթային ընկերության դարձը կազմում է 14 մլրդ մանաթ: Միաժամանակ ավելացնենք, որ հուլիսի 12-ին Ադրբեջանի ազգային բանկը մեկ ամերիկյան դոլարը վաճառում էր 1100 մանաթով:

digitised by A.R.A.R.@

հրատարակություն

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

Վլադիմիր Ստուպիին. «Ոմանց դուր չի գալիս Ղարաբաղի հարցում մեր խաղաղարար նախաձեռնությունը»

- Վլադիմիր Պետրովիչ, վերջին ժամանակներս հանրապետական մամուլում, մասնավորապես «Գոլոս Արմենիի» թերթում արդեն է սկսվել դեսպանների դեմ: Տպագրվել է ելցինին ուղղված բաց նամակ: Ի՞նչ եք կարծում, դա անձամբ Ձե՞ր դեմ է, թե Ռուսաստանի:

- Այդ մասին չեմ ուզում մանրամասն խոսել, քանի որ «Գոլոս Արմենիի» թերթի հրապարակումները շատ կոպիտ են, լի նենգափոխումներով, ուղղակի վիրավորանքներով: Թե դրանք ինչով են պայմանավորված, չգիտեմ: Գուցե ինչ որ բարդույթով կամ պարզապես անիրազեկությամբ: Քանզի դեսպանին մեղադրում են այն բանում, ինչով նա պարտավոր է զբաղվել: Նրան վերագրում են այն, ինչ ինքը չի ասել: Ես երբեք որեւէ մեկին դրական կամ բացասական գնահատական չեմ տվել. ոչ պետական կառույցներին, ոչ քաղաքական կուսակցություններին, այդ թվում ընդդիմադիր, ոչ էլ հասարակական կազմակերպություններին: Դա դեսպանի գործը չէ: Ես խոսում եմ այլ բաների մասին: Խոսում եմ այն գործոնների մասին, որոնք նպաստում են Հայաստանի եւ Ռուսաստանի միջպետական հարաբերությունների զարգացմանը: Այդ գործոնների թվում է նախ եւ առաջ մեր նախագահների եւ կառավարությունների հանդիպումները: Ես կարող եմ միայն ուրախանալ այդ առթիվ եւ հենց այդ մասին եմ խոսում: Ոմանց դուր չի գալիս այդ մոտեցումը: Սակայն դեսպանն ուրիշ մոտեցում չի կարող ունենալ: Եւ դեսպանի դեմ ձեռնարկվող հարձակումները միշտ ստանում են նրա ներկայացրած երկրին ուղղված հարձակումների բնույթ, իսկ տվյալ դեպքում գրոհն սկսել է այն թերթը, որը պարբերաբար պախարակում է Ռուսաստանի կառավարությանն ու նախագահին եւ քարոզում ԳԿՀՊ-ի եւ 1993 թ. հոկտեմբերին պարտություն կրած մյուս անձանց հայացքները: Որոնց դեպքում ես չեմ կարող դա անտեսել: Ես ներկայացնում եմ Ռուսաստանի դեսպանությունը. եւ երբ նման ուղղվածությամբ արշավ է մղվում, իմ իրավունքն է ասել, որ դրան համաձայն չեմ եւ դատապարտում եմ այդ արշավը: Ի դեպ, դրանով չի զբաղվում Հայաստանի քաղաքական լուրջ կուսակցություններից որեւէ մեկը: Իսկ թե ով է սնուցում «Գոլոսի» արշավը, չգիտեմ: Կարող եմ միայն ասել, որ չգիտես ինչու այն լիովին համապատասխանում է վերջերս Ռուսաստանին հասցեագրված «կայսերական նկրտումների» եւ Անդրկովկասում տիրապետություն անելու ձգտման մեղադրանքներին, ինչը պարզապես կեղծիք է. Գաղտնիք չէ, որ այդ պնդումների աղբյուրը ամերիկյան եւ աւեւմտաբերպական որոշ շրջանակներ են, որոնք չեն էլ թաքցնում դա: Բառացիորեն օրերս հրապարակվեցին ԵԱՀԽ Մինսկի խմբում ԱՄՆ-ի նախկին ներկայացուցիչ Մարեսկայի խոսքերը, որոնք ասված են հենց այդ ոգով: Ոմանց դուր չի գալիս Ղարաբաղի հարցում մեր խաղաղարար նախաձեռնությունը, ոմանք էլ չեն ուզում, որ ռուսական զորքերը եւ ռուս քաղաքացիները Վրաստանին ու Աբխազիային օգնեն գտնելու խաղաղ լուծում: Ես չեմ կասկածում, որ հակառուսական արշավի նախաձեռնողներին չի հաջողվել եւ չի հաջողվի լուրջ աջակցություն գտնել հայ հասարակայնության մեջ:

Ի դեպ, մենք վերերանների կազմակերպությունների հետ եւս ունեցել ենք եւ ունենք լավ հարաբերություններ: Հենց վերջերս լուր հրապարակվեց այն մասին, որ իմ աշխատասենյակում կայացել է հանդիպում վերերանների կազմակերպությունների ղեկավարների հետ: Խոսել ենք այն մասին, թե ինչպես է ընթանում Հաղթանակի 50-ամյակի նախապատրաստությունը: Նույնիսկ այս հարցում ինձ հասցեագրված մեղադրանքները սահող են: Միակ բանը, որ ես չեմ անում ու չեմ անի, դա հանրահավաքներին, մանավանդ հակակառավարական հանրահավաքներին մասնակցելն է:

- Ձեզ պատասխանեցին սահմանադրական ուժ մրցությունների նախագահներ, թեեւ կասկածում էին այն բանում, թե Դուք չդիտեք թերթին ենթադրելի միջամտավորության համար: Դեսպաններն իրավունք ունե՞ն արդյոք իրենց կարծիքը հայտնել մամուլի այս կամ այն հրապարակման առթիվ:

- Անկասկած: Մանավանդ, երբ արծարծվում են դեսպանի ներկայացրած երկրի կառավարության հարցը, նրա արտաքին քաղաքականությունը, երկկողմ հարաբերությունները: Սա դեսպանի ջանքերով իր երկրի պետական շահերի պաշտպանության կողմերից մեկն է:

- Այս ամենից հետո Մոսկվայից ելնա՞վ արդյոք որեւէ արձագանք:

- Ոչ: Դրա կարիքը չկա, քանզի դեսպանությունն ի վիճակի է պատասխանելու իր երկրի պատիվը:

- Քարիզում դուք կարողանու՞մ էիք նույնքան անկեղծ արտահայտվել, որքան այժմ:

- Ես Ֆրանսիայում դեսպան չեմ եղել. ղեկավարում էի դեսպանության արտաքին քաղաքականության խումբը եւ շատ հաճախ դասախոսություններով հանդես գալիս ամենատարբեր լսարաններ առջեւ: Եւ այն ժամանակ ես ասում էի այն, ինչ մտածում էի: Արտահայտում էի իմ ինքնատիպ վերաբերմունքը զանգվածային լրատվության միջոցների նկատմամբ, երբ նրանք հարձակումներ էին գործում իմ երկրի, իմ ժողովրդի վրա:

- Ձեր առաջին հարցազրույցներից մեկում Դուք համաձայնեցիք, որ մեր շրջանում Ռուսաստանը հստակ քաղաքականություն չունի: Երկու տարի անց ի՞նչ է փոխվել: Դա ի՞նչ քաղաքականություն է, Դուք ինչպիսի՞ դեր եք խաղացել այդ քաղաքականության մեջ:

- Նախ՝ պարզություն մտցնենք: Ես չեմ ասել, թե հստակ քաղաքականություն չկա: Ես ասել եմ, թե քաղաքականությունը գտնվում է կազմավորման փուլում: Այդ քաղաքականության ընդհանուր սկզբունքները հայտնի են: Սակայն մանրամասնությունները երկու տարի առաջ դեռ չէին մտածվել:

Ռուսաստանի արտաքին քաղաքականության ընդհանուր սկզբունքները ձեւակերպված են: Ի դեպ, այն մեծապես փոխ է առնված խորհրդային քաղաքականությունից: Խորհրդային քաղաքականության մեջ կային զգալի թվով դրական սկզբունքներ եւ գաղափարներ:

Աշխարհը մինչեւ օրս ապրում է միջազգային այն փաստաթղթերի հիման վրա, որոնք ստեղծվել են խորհրդային դիվանագիտության մասնակցությամբ, սկսած ՄԱԿ-ի կանոնադրությունից, Հելսինկիի եզրափակիչ ակտից: Կան բազմաթիվ այլ պայմանագրեր ու միջազգագրեր, որոնք կնքվել են խորհրդային ժամանակաշրջանում եւ աշխարհին պետք են այսօր: Ուստի Ռուսաստանի արտաքին քաղաքականության հիմքն արդեն առկա էր, իսկ մանրակրկիտ լրամշակումը նոր գործ է. չէ՞ որ մենք միմյանց համար օտար պետություններ չենք եղել: Մենք չենք ունեցել Հայաստանի հանդեպ Ռուսաստանի արտաքին քաղաքականությամբ զբաղվող դիվանագետներ: Նրանք պարզապես չեն եղել: Ես նույնպես չեմ զբաղվել դրանով: Ի դեպ, մեր դիվանագիտական հարաբերությունները երկու տարուց ոչ ավելի ժամանակահատված են ընդգրկում: Իսկ դեսպանատունը երեւանում փաստորեն գոյություն ունի 1992 թ. նոյեմբերից: Այնպես որ երկու տարի էլ չկա: Այդ ժամանակամիջոցում Ռուսաստանում մշակվեցին արտաքին քաղաքական եւ ռազմական դոկտրինների հիմունքները: Իսկ մանրամասնությունները բյուրեղանում են կոնկրետ համագործակցության ընթացքում:

Մենք արդեն բավական ծավալուն իրավաբանական հիմք ունենք երկկողմ պայմանագրերի ու համաձայնագրերի տեսքով: Շատ կարեւոր երկրորդ ոլորտը համագործակցությունն է ԱՊՀ-ի ներսում: Այնտեղ նույնպես ստեղծվում է իրավաբանական հիմք: Դեսպանությունն, իհարկե, մասնակցել է դրան: Դեսպանությունը սովորում է ճանաչել Հայաստանը եւ նրա խնդիրները: Եւ այդ ճանաչման հիման վրա ծնունդ են առնում լրատվական ու վերլուծական փաստաթղթեր եւ առաջարկություններ, որոնք մենք ուղարկում ենք Մոսկվա: Դրանք օգտագործվում են Հայաստանի հանդեպ մեր քաղաքականության ձեւավորման ընթացքում: Ուստի ես չեմ կարող չուրախանալ, երբ մեր պետությունների եւ դրանց ղեկավարների միջեւ ստեղծվում են ոչ թե սոսկ բնականոն, այլեւ իրոք դաշնակցային հարաբերություններ:

Բայց մենք ունենք նաեւ մեր դժվարությունները: Օրինակ, ռուսական զորքերի կարգավիճակին առնչվող պայմանագրի վավերացման հարցում տեղի ունեցավ շատ տարօրինակ պատմություն: Ռուսաստանի Գերագույն խորհուրդն այդ պայմանագիրը վավերացրեց 1993 թ. փետրվարի 25-ին: Հայաստանի Գերագույն խորհուրդը շատ ուշադիր ուսումնասիրում էր այդ փաստաթուղթը: Ինձ թվում էր, թե մենք բավական փաստարկված կերպով պատասխանում ենք մեր գործընկեր պատգամավորների առաջադրած հարցերին: Սակայն 1994 թ. հունիսի 22-ին Հայաստանի Գերագույն խորհուրդն ընդունեց որոշում, որի առաջին կետում նշվում է, որ պայմանագիրը վավերացվում է «վերապահումներով»: Երկկողմ պայմանագրերի վավերացումը վերապահումներով չի լինում: Բուն պայմանագիրը նախաշեմում է փոփոխությունների հնարավորություն: Դա բնական է: Բայց փոփոխություններ կատարվում են երկու կողմերի համաձայնությամբ: Եւ փոփոխությունների հարց առաջադրելու համար պարզապես հարկավոր է, որ պայմանագիրն ուժի մեջ մտնի, իսկ դրա համար պետք է այն վավերացնել՝ առանց «վերապահումների», որոնք մանավանդ

կրում են պայմանագրի մի շարք հոդվածների անլացման բնույթ:

- Փաստորեն պայմանագիրը չի՞ գործում:

- Փաստորեն այդպես է:

Ըստ էության, Հայաստանում ռուսական զորքերի եւ զինծառայողների կարգավիճակի հարցերը լուծվում են ջենտլմենական համաձայնություններ հիման վրա: Ռուս եւ հայ զինվորականների հարաբերությունները լավ են: Դա զինական եղբայրություն է: Սակայն իրավաբանական անկարգավորվածությունը խոչընդոտներ է ստեղծում մեր ռազմական համագործակցության մեխանիզմի բնականոն գործողության հարցում:

- Ձեր հեռանալը կազդի՞ հայ-ռուսական հարաբերությունների վրա:

- Հարաբերությունները չպետք է արմատապես կախված լինեն դեսպանի անձից, քանի որ դրանք սահմանում են կառավարությունները: Դեսպանից կախված է այն լրատվության հավաստիության, առաջարկությունների հավանության եւ վերլուծության խորության աստիճանը, որոնք նա ուղարկում է իր կառավարությանը: Հայաստանում Ռուսաստանի առաջին դեսպանը եւ դեսպանության առաջատար խումբը, համոզված եմ, արդեն կատարել են իրենց առաքելության հիմնական մասը. երկկողմ հարաբերությունների ուղիներ են բացել, մասնակցել այդ ուղղությամբ Ռուսաստանի արտաքին քաղաքական մոտեցումների ձեւավորմանը, հավի առնելով Ռուսաստանի զինված ուժերն այդ շրջանում: Կարծում եմ, մեկ ուրիշ անձնավորություն չի ձգենա դուրս գալ այդ ուղիներից: Ապեմ, Ռուսաստանի կառավարությունն էլ բույլ չի տա:

Սրան՝ արժի ավելացնել, որ մենք միայն միջպետական հարաբերություններ չենք կառուցում: Մենք կարող ենք մենք փաստորեն բոլոր ընդդիմադիր կուսակցությունների հետ: Այդ մասին գիտեն Հայաստանի ղեկավարները, որոնք ի դեպ, երբեմն չեն առարկել դրա դեմ: Մենք կարող ունենք բազմաթիվ հասարակական կազմակերպությունների, ստեղծագործական միությունների, բուհերի, գիտությունների ակադեմիայի, ինստիտուտների, բնականաբար, նաեւ լրագրողների հետ: Սա բնականոն դիվանագիտական աշխատանք է: Եւ հուսով եմ որեւէ մեկն ուզենա հրաժարվել դրանից:

- Այս ժամանակամիջոցում Հայաստանի հանդեպ Ձեր վերաբերմունքը փոխվե՞լ է արդյոք:

- Այն չի փոխվել: Պարզապես ես սկսել եմ ավելի լավ ճանաչել Հայաստանը: Ես այն պատկերացնում էի տեսականորեն, որպես սեփական պատմություն, մշակույթ, տառապանքներ ունեցող երկիր: Ես կարելացանով հանդիպեցի ձեր ժողովրդի հանդեպ: Ձեզ հետ շրջափակումների երկու ծմեռ ապրեցի: Բայց դրանից իմ հարգանքն այս երկրի հանդեպ չնվազեց, այլեւ աճեց: Ես հիանալի եմ, որ Հայաստանը վարպետների երկիր է: Այստեղ ծանոթացա Նարեկացու եւ Քուչակի ստեղծագործություններին: Հնարավորություն ստացա ոչ միայն ընթերցել, այլեւ անձամբ ծանոթանալ Հրանտ Մաթեւոսյանի, Գեւորգ Էմինի, Միլվա Կապուտիկյանի, Ռազմիկ Դավոյանի եւ Զորի Բալայանի, հիանալի գիտնականների, նկարիչների, երաժիշտների, դերասանների հետ: Այստեղ ապրելով արդյոք չե՞մ հիասթափվել: Ոչ: Իմ հարգանքը դարձել է ավելի խոր ու գիտակցված:

- Մենք չխոսեցինք այն մասին, թե ներկայումս ինչ իրավիճակ է տիրում մեր տարածաշրջանում: Ղարաբաղի հարցը Ձեր գործունեության գլխավոր ուղղություններից մեկն է:

- Դա այնքան էլ ստույգ չէ: Մեր ղեկավարությունը կոնֆլիկտային իրավիճակների համար պրոֆեսիոնալ դիվանագետներից հատուկ մարդիկ է առանձնացրել: Եւ Ղարաբաղի խնդրի համար 1992 թ. նշանակվեց Վլադիմիր Կազիմիրովը: Այդ խնդրով զբաղվում են նա եւ իր թիմը: Նրանք գիտեն բոլոր մանրամասնությունները, իրենք առաջարկում են կարգավորման ծրագրեր եւ դրանք ներկայում հակամարտության բոլոր կողմերի հետ:

Իհարկե, մենք նույնպես հետեւում ենք դրան: Ես իմ մոտեցումն ունեմ այդ խնդրի նկատմամբ: Արդեն վաղուց ասում եմ, որ չկա այնպիսի ժողովուրդ, որին հնարավոր լիներ զրկել ինքնորոշման, ճակատագրի ազատ տնօրինման բնական իրավունքից: Եւ գտնում եմ, որ տարածքային ամբողջականության եւ սահմանների անխախտության սկզբունքը բնավ չի հակասում ինքնորոշման սկզբունքին, որը Հելսինկիի եզրափակիչ ակտում ձեւակերպված է, որպես սեփական քաղաքական կամ այլ կարգավիճակ ընտրելու ժողովրդի իրավունք: Այդ սկզբունքներն իրական են միայն համատեղ: Ի դեպ, դրանք ոչ թե երեքն են, այլ տասը: Բացի դրանից տարածքային ամբողջականության սկզբունքը պետք է կիրառվի նաեւ նախկին ԽՍՀՄ ինքնավարությունների նկատմամբ, անկախ այն բանից, թե որ հանրապետության կազմում էին դրանք:

Ես գտնում եմ, որ դարաբաղյան խնդրի կարգավորման համար առկա է իրավաբանական հիմք: Այն կազմում են միջազգային իրավունքի գործող նորմերը եւ նախեւառաջ Հելսինկյան ակտի սկզբունքները:

Ինչ վերաբերում է կոնկրետ աշխատանքին, կարգավորման փուլերը դեռ չեն սկսվել: Առայժմ բանակցություններ են վարվում այն մասին, թե ինչ ոլորտում պետք է լինեն կարգավորումը եւ այդ փուլերը: Այդ գործը ձգձգվում է երկու տարուց ավելի: Ըստ երեւույթին, ոմանք այնքան էլ չեն ուզում նախկին Միության տարածքում հակամարտությունների վերացում: Ուստի չգիտես ինչու ստացվում է այնպես, հենց որ հակամարտ կողմերը կամ Ռուսաստանը հանդես են գալիս ինչ որ նախաձեռնությամբ, որը կարգավորման դուռ է բացում, սկսվում են դրան խոչընդոտող շարժումներ: Գաղտնիք չէ, որ 1993 թ. ձեռնարկվեցին Ռուսաստանի միջնորդությամբ Լեռնային Ղարաբաղի եւ Ադրբեջանի ներկայացուցիչների անմիջական բանակցությունների սկսելու առաջին փորձերը: Մի քանի ամիս դրանք հաջողացրեց չպատասխանել այդ փորձերը: Ի հայտ եկավ Ռուսաստանի պատասխանությունը՝ եկեք դադարեցնենք պատերազմը, առա ինքներդ կարգավորման մյուս հարցերը: Իսկ պատերազմը դադարեցնելու համար պետք է առաջադրել հրադադար, հեռացնել պատերազմողներին եւ նրանց միջեւ տեղաբաշխել խաղաղարար ուժեր: Ռուսաստանը դեմ չէ, որ այդ ուժերը կազմված լինեն ԵԱՀԽ մյուս երկրների ներկայացուցիչներից: Բայց չէ՞ որ առայժմ այդ նպատակով ոչ ոք չի առաջարկում իր զինվորներին, իսկ Ռուսաստանը պատրաստ է: Հենց որ այդ առաջարկությունն արվեց, քարոզչական գրոհ սկսվեց ռուսական խաղաղարար ուժերի դեմ, որին, ցավոք, միացան նաեւ հայկական որոշ թերթեր, ինչպես հիշյալ «Գոլոսը», որոշ քաղաքագետներ, որոնց թվում է Ռուսաստանի խաղաղարար ուժերին բացահայտորեն դեմ պատգամավոր Դավիթ Վարդանյանը՝ Հայաստանում ռուսական զորքերի կարգավիճակին առնչվող պայմանագրի վավերացման ձախողման նախաձեռնողներից մեկը:

Այդուհանդերձ, Ռուսաստանը շարունակում է կաղ պահպանել ԵԱՀԽ Մինսկի խմբի հետ: Աշխատանք է կատարվում բոլոր փաստաթղթերի վրա, որոնք թույլ կտային հասնել զինադադարի, զորքերի տարանջատման, խաղաղարար ուժերի տեղաբաշխման: Դի՞տորդնե՞ր: Մենք դեմ չենք դրան: Հաջորդ փուլն աղաչբաշխիակումն է եւ գաղթականների վերադարձն այնտեղ, ուր նրանք կարող են վերադառնալ եւ Լեռնային Ղարաբաղի կարգավիճակի որոշումը, բնականաբար, Լեռնային Ղարաբաղի ղեկավարության ներկայացուցիչների լիարժեք մասնակցությամբ: Նրանք արդեն մասնակցում են բոլոր բանակցություններին: Սա այս երկու տարիների նվաճումն է, որը թույլ է տալիս լավատեսորեն նայել առաջային:

- Արդեն երկու տարի է անցել դեսպանատան բացումից, բայց դեռեւս դեսպանատան շենք չկա:

- Մենք մեկ տարի կորցրինք, քանի որ առաջին շենքի ընտրությունն այնքան էլ հաջող չէր: Բայց քանի որ այդ շենքի տերերը, մեր գործընկերներն ու բարեկամները, իրենց բավարարող որեւէ բան չտատանան, նրանք չկարողացան այնտեղից հեռանալ: Մեզ առաջարկեցին նոր, զգալիորեն ավելի լավ տարբերակ, թեեւ որոշակի ծախս ու ժամանակ է պահանջվում այն դարձած մակարդակի հասցնելու համար, որ պետքի հնարավոր լինի այնտեղ հաստատվել: Այդ շենքը, որը նախատեսված էր հավաքական կենտրոնի համար, գտնվում է քաղաքի մոտ: Ներկայումս շենքը վերանախագծվում է, այդ գործով զբաղվում է երիտասարդ ծը:

- Արդյոք շատե՞րն են ցանկանում Ռուսաստանի քաղաքացիություն ստանալ:

- Մեզ մոտ հերթագրված է տուրք 10 հազար մարդ: Ռուսաստանի քաղաքացիություն է ստացել մոտ 3 հազարը: Դրանք հիմնականում այն մարդիկ են, որոնք ուզում են մշտական բնակության մեկնել Ռուսաստան: Ռուսաստանի քաղաքացիության են ձգտում նաեւ այնպիսի մարդիկ, որոնք հաճախ են մեկնում Ռուսաստան եւ այնտեղ դժվարությունների բախվում տեղական իշխանությունների պատճառով: Ես գտնում եմ, որ այդ դժվարությունների վերացման լավագույն միջոցը կլիներ պայմանագրային եւ օրենսդրական կարգով ԱՊՀ երկրների քաղաքացիների համար առավել բարենպաստման ռեժիմի հաստատումը:

Հարցազրույցը վարեց
ՏԱԳՈՒՀԻ ԱՌԱՔԵԼՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Միջազգային

ԱՖՐԻԿԱ

Ամերիկյան լրտեսները հեռանում են սեւ մայրցամաքից

Եւ թ 1992 թվականին Սոմալի տունի որոշում ընդունեց զորքեր ուղարկել Սոմալի այնտեղի սովյալներին վերկելու համար, այդ երկրում ոչ մի ամերիկյան հետախույզ չկար: Ինչպես «Վաշինգտոն պոստ» թերթին տված հարցազրույցում՝ արտահայտվեց ԱՄՆ Կոնգրեսի մի աշխատակից, «ԿՀՎ-ն այդ երկիր ոչ ոք չունի եւ ստիպված էր այնտեղ ուղարկել մի մարդու, որը դրանից երկու տարի առաջ հեռացել էր այնտեղից»: Նրա խոսքով, այն ժամանակ որոշում էր ընդունվել որոշ երկրներում պահել թեկուզ մեկական աշխատակից: Այն օրերից շատ ջուր է հոսել, եւ հետաքրքիր է, թե ինչպես «Վաշինգտոն պոստ» թերթի թղթակից Ռոլֆեր Պինկուսին հայտնեց ԿՀՎ-ի բարձրաստիճան մի պաշտոնյա, կրճատումը չպետք է առանձնապես ազդեր Աֆրիկայի վերաբերյալ հետախուզական տվյալների ծավալի վրա, քանի որ այնտեղի հետախուզականները ստեղծվում էին ոչ թե դրանց հավաքելու նպատակով, այլ գլխավորապես կոմունիստական հեռավոր երկրների դեմ աշխատանքի համար: «Մենք Աֆրիկայում չէինք գտնվում նրա համար, որպեսզի Աֆրիկայի վերաբերյալ նյութեր հավաքենք, հայտարարեց նա: Մենք այդ մայրցամաքում հիմնվել ենք «սառը պատերազմի» ժամանակների գաղտնի գործողությունների շրջանակներում», որպեսզի հավաքագրենք խորհրդային, չինական, արեւելաեւրոպական եւ երբեմն հյուսիսկորեական նիրկայացուցիչներին, քանի որ այն ժամանակվա պայմաններում այնտեղ ավելի հեշտ էր աշխատել, քան նրանց հայրենիքում:

Ինչպես հայտնում է Պինկուսը, վերջին ամիսներին ԿՀՎ-ն զեկուցում էր կառավարական այլ գերատեսչություններին եւ Կոնգրեսի կոմիտեներին Աֆրիկայից իր 15 ռեզիդենտներին եւ նրանց տասնյակ աշխատակիցներին հետ կանչելու մասին, որոնք սովորաբար աշխատում էին ամերիկյան դեսպանությունների տեսքի տակ: Միաժամանակ մտադրվել էին դադարեցնել աշխատանքային համագործակցությունը տեղական հետախուզական եւ իրավապահման մարմինների հետ:

Ամերիկյան հետախույզների թվի կրճատման մասին խոսակցությունը վաղուց է տեղի ունենում եւ շոշափում է ոչ միայն ԿՀՎ-ն, որի վրա ծախսվում է միայն 3 միլիարդ դոլար հետախուզական 28 միլիարդանոց բյուջեից, այլ նաեւ ավելի բանկարժեք միջանկյալ գերատեսչությունները: Օրինակ, ազգային հետախուզության վարչությունը, որը գլխավորվում է արբանյակ-լրտեսներով, տարեկան ստանում է 7 միլիարդ դոլար, իսկ ազգային անվտանգության գործակալությունը՝ իր 30 հազար աշխատակիցներով, որը վերլուծում է արբանյակների եւ էլեկտրոնային ալիքակալման օգնությամբ ստացված տվյալները, նստում է 4 միլիարդ դոլար: Իսկ ամենաթանկը տակտիկական հետախուզության ղեկավարման վարչությունն է. Տարեւ հինգ անունով, որը գանձարանից ստանում է 12 միլիարդ դոլար:

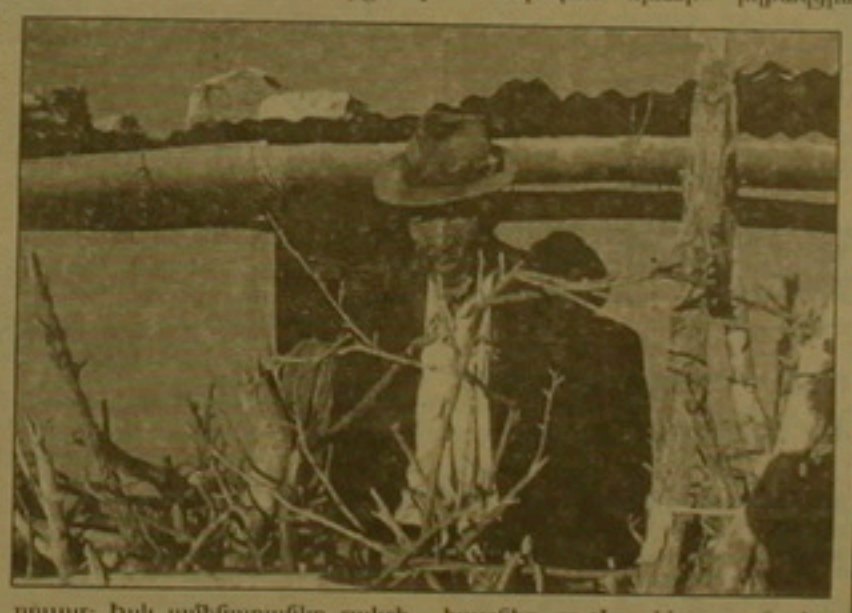

Ինչպես բացատրում են «Վաշինգտոն պոստի» որոշ տեղեկատվողները, Աֆրիկայում 12 կենտրոնների կրճատումը արտացոլում է ԿՀՎ-ի ներկայիս տնօրեն Ջեյմս Վուլսի ճաշակը, որը նախընտրում է հետախուզական տվյալների հավաքման տեխնիկական մեթոդները այնպիսի, ինչպիսի են արբանյակները եւ ալիքակալման միջոցները, ոչ թե կենդանի գործակալները: «Վուլսին լսում է իր տեխնոկրատներին, ոչ թե օպերատիվ աշխատողներին», Պինկուսին ասաց հետախուզության հարցերով սենատական կոմիտեի մի աշխատակից, որը Վուլսի հետ վաղուց ի վեր դժբախտություն է բանկարժեք արբանյակ-լրտեսների նկատմամբ նրա հակման պատճառով:

ԿՀՎ-ի տնօրենին քննադատում են նաեւ այն փորձագետները, որոնք համարում են, որ Աֆրիկան երկրագնդում անկայունության գլխավոր աղբյուրներից մնկն է, (մեջբերեմ թեկուզ Ռուանդան կամ Սոմալին) եւ որ խնդիրն չէ այդ «ցանցում» որոնել ռուսական բավարար պաշտպանություն:

ԿՀՎ-ի մի նախկին աշխատակից «Վաշինգտոն պոստի» թղթակցին հայտնեց, որ Վուլսի այդ «նողկալի» որոշումը աֆրիկացիներ կգնահատեն որպես «միջազգային գործերից ամերիկյան» իմքնահեռացման խորհրդանշան: Նա նկատեց, որ արտասահմանում հետախույզներ պահելն այնքան էլ էժան չէ, սակայն «կողմից» է, համեմատած տեղեկատվության հավաքման տեխնիկական մեթոդների վրա ծախսվող գումարներին:

«Մեգոդնյա», 30 հունիս, 1994

ԵՎՐՈՊԱ

Ֆրանսիացիները խանդոտ կերպով պաշտպանում են իրենց լեզուն

Բազմաթիվ վիճաբանություններից ու քննարկումներից հետո Ֆրանսիայի Ազգային ժողովում հունիսի վերջին ընդունվեց երկրում ֆրանսերենի կիրառությանը վերաբերող օրենքի նախագիծը: Վերջինս լրացնում է 1975 թ. դեկտեմբերի 31-ի համանման օրենքը: Նոր օրինագծով ֆրանսերենի կիրառությունը պարտադիր է համարվում որոշակի իրավիճակներում սպառողական, հասարակական վայրերում, աշխատավայրերում, պայմանագրեր կնքելիս, ուսումնական հաստատություններում, մասամբ՝ խորհրդաժողովների ժամանակ եւ այլն: Ամիսներ առաջ օրենքի նախագիծը ներկայացրել էր Ֆրանսիայի մշակույթի եւ ֆրանսախոսության նախարարությունը: Նախարարության խնդրանքով Ֆրանսիայի սոցիոլոգիական հետազոտությունների ինստիտուտն այս տարվա մարտին անցկացրել էր 1000 մարդից բաղկացած ներկայացուցչական խմբի շրջանում հարցումների վերլուծություն: Դրա արդյունքները կարելի է ամփոփել երեք հիմնական կետերով.

1. Ֆրանսիացիները շատ են սիրում իրենց մայրենի լեզուն:

2. Ֆրանսերենի պաշտպանությունն ավելի շատ անձնական պատասխանատվության հարց է, քան արտաքին ազդեցության հակազդեցություն:

3. Ֆրանսիացիները վստահում են լեզվի պաշտպանություն որպես դարդող քաղաքականությանը:

Հետազոտությունից դարձվեց, որ ֆրանսիացիների 97 տոկոսը սիրում է իր մայրենի լեզուն: Աշխարհի 50-ից ավելի երկրներում ֆրանսերենի օգտագործման փաստը հոյակապությամբ է ընկալվում ֆրանսիացիների 70 տոկոսը: Մայրենի լեզվին սպառնացող գլխավոր վտանգներ համարվում են դրսից ֆրանսերենի վաս դաստավանումը (38 տոկոս) եւ հենց ֆրանսիացիների զգոնության պակասը (35 տոկոս): Այն հարցում, թե հարազատների հարազատակցման համար արդյոք նախընտրելի է անգլերենի իմացությունը, թե մի քանի լեզուների (Ֆրանսերեն, գերմաներեն, անգլերեն, իսպաներեն) տարածումը, 20 տոկոսը նախապատվությունը տվել է առաջին, իսկ 78 տոկոսը՝ երկրորդ տարբերակին: Ֆրանսիացիների 65 տոկոսը գտնում է, որ երբի լեզուն պետք է հարգվի, ասի արտահայտությունները եւ գովազդները պետք է լինեն ֆրանսերեն: Հետաքրքիր է, որ հարցման մասնակիցների 40 տոկոսն աշխատում Ֆրանսիայի ազդեցության տարածման ամենակարեւոր դաշտանն է համարում ֆրանսիական մշակույթը, 32 տոկոսը՝ ֆրանսիական ապրանքների արտահանումը եւ միայն 4 տոկոսն է կարեւորում Ֆրանսիայի ռազմական զորությունը:

Ընդհանուր առմամբ օրինագծին հավանություն է տվել հարցման մասնակիցների 81-93 տոկոսը, իսկ Եւրոպայում բազմալեզվությունը նախընտրելի է համարել 78 տոկոսը:

Միաժամանակ հարկ է նշել, որ ինչպես մշակույթի նախարարությունը, այնպես էլ ֆրանսիացիների մեծ մասը լեզվի պաշտպանության քաղաքականությունը չեն նույնացնում օտար բառերի հալածանքի հետ: Ֆրանսիացիներն ուզում են ունենալ կենդանի ու զարգացող լեզու, որը հարստանում է օտար լեզուներից կատարվող փոխառություններով, առնչվում եւրոպական մյուս լեզուների հետ, բայց նրանք մերժում են անգլերենի մենաշնորհությունը եւ Ֆրանսիայում ֆրանսերենի կիրառությունը պարտադիր համարում որոշակի իրավիճակներում:

Պատրաստեց
ՊԵՏՐՈՍ ՔԵՇԻՇՅԱՆԸ

Մ. ՆԱՀԱՊԵՏԵՐ

ԱՄՆ-ը շարային խաղաղո՞ղ

ՆՅՈՒ ՅՈՐՔ, 13 ՀՈՒԼԻՍ, ԻՏԱՐ-ՏԱՍՍ-ԱՐՍԵՆՊԵՍ Այսօրվա «Նյու Յորք թայմզ» մասնավորապես գրում է. «Ժամանակները փոխվել են: Այս շաբաթ Բիլ Քլինթոնի եւրոպական շրջագայության մեջ, ներառյալ Բեռլին կատարած այցը, ամենից-շատ զարմացնում է այն, թե որքան անաղմուկ ընդունեցին նրան: Լաս Վեգասում, Լեհաստանում, Իսպանիայում, Գերմանիայում մարդկանց ամբոխները միշտ պատկառելի էին, բայց ոչ վիթխարի, միշտ բարյացակամ, բայց ոչ խանդավառ: Կարծում ենք, դրա բացատրությունը փոքր չափով է պայմանավորված Քլինթոնի անձով: Գլխավորապես դա պահի արտացոլման արդյունքն է:

Գաղտնիք, չէ, որ ԱՄՆ նախագահը փորձում է ամերիկյան հասարակայնությանը ցուցադրել, թե ինչը ընդունակ է հետեւողական, վստահելի արտաքին քաղաքական ղեկավարության: Այս տեսակետից Նեսարդի վերադարձը վերածվեց բաց թողնված հնարավորության:

Նաեւ գաղտնիք չէ այն, որ ԱՄՆ նախագահի համար ներկայումս դժվար է գերիշխող դիրք գրաղեցնել համաշխարհային աստիճանում: Խորհրդային Միության ընդհանուր սպառնալիքի բացակայության պայմաններում Ամերիկան «սառը պատերազմին» հաջորդած բարդ ու հարափոփոխ աշխարհում նման է լոկ շարային խաղաղողի»:

1,7 մլն դոլլար սեփական անձի համար

Արտաքուստ ամերիկյան թղթադրամները, տասնամյակներ շարունակ չեն փոխվում ոչ չափսերով, ոչ էլ գծանկարով: ԱՄՆ Ֆինանսների նախարարության խելոքները մի ժամանակ եկան այն եզրակացության, որ դա ազգային փողի կայունության կարեւոր հատկանիշներից մնկն է: Դրա հետ մեկտեղ, փողային նշանների պատրաստման Դաշնակցային բյուրոն, ավելի ճիշտ նրա համակարգում աշխատող գիտնականները եւ ինժեներները ժամանակ առ ժամանակ ստիպված են դիմել դրա մանենգներից:

Լաբորատորիան գտնվում է Անապոլիսից ոչ հեռու: Նրա աշխատակիցները, մշակելով նոր մեթոդիկան, այն տպագրում են օգտագործելով թղթադրամների սովորական լայն պատասարը, որը, փորձագետների կողմից հեշտությամբ հետազոտելուց հետո, ենթակա է ոչնչացման: Սակայն 100 դոլլարանոց թղթադրամների պատրաստման բաժնի մասնագետներից մնկը՝ Ռոբերտ Շմիդտը, գտավ մի այլ կիրառություն: Թե դա նրան ինչպես հաջողվեց, այժմ փորձում են պարզել հետաքննությունների ֆեդերալ բյուրոյի աշխատակիցները, սակայն փաստը մնում է փաստ: Դրամանիշերի պատրաստման բյուրոյում տասը տարվա ծառայության ընթացքում Շմիդտը հաջողեց իր համար տրել 1,7 միլիոն դոլլարի դրամանիշեր:

Լաբորատորիայից, որտեղ յուրաքանչյուր մարդ մուտքի մոտ ստուգվում է ոտքից գլուխ, 17 հազար հարյուրդոլլարանոց «կանայներ», դուրս հանելու համար անհետանալի պետք է լինել: Ավելի շուտ բանը ոչ միայն Շմիդտի մեջ է, Ռենայի եւ բանկային հաշվի մեջ է, (գրանցված է 1,2 մլն դոլլար, անշարժ գույքի մեջ է ներդրված): Սակայն նա «ծակվեց» ամենահիմար ձեւով. գլուխը չէր մտել կամ էլ մոռացել էր, որ 10 հազարից ավելի բանկային յուրաքանչյուր հաշվի մասին տեղեկացվում է Դաշնակցային հարկային վարչությանը, որը իր հերթին զեկուցում է Ֆինանսների նախարարության անվտանգության ծառայությանը:

Արտասահմանյան մամուլից

ՌԵՆԱՏԷՔՍ
տուրիստական ֆիրման հրավիրում է 7 օրով
ՎԻԵՏՆԱՄ
ՉՈՒԼՍԻ ՀԵՌԻ, ՕԳՈՒՍՏՈՍԻ ՇՈՒՐՋ
ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ 10-ԻՆ ԵՎ ՀԵՏՈ
«Բեռիմքոր» «MAN» ավտոբուսներով
Չեզ 7 օրով կտեսնեն Տրաքոյին եւ Կուանոյը
Դուք ունեք հնարավորություն մնալու եւ
Երեւան հասնելու մինչեւ 1 տոնա բեռ
Մուտքագրում ենք հուլիսի 15 եւ 30 ին, օգոստոսի 15 եւ 30 ին
Չեզ ուղեկցում է հրաշալի, բարեհաճ, բանիմաց ղեկավարը
☎ 425083
463752
524091
Երեւան, Բագրատունյաց փող. 13/57

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՎԻԱԼՈՒՂԻՆԵՐ

ՉՎԱՑՈՒՅՑԱԿ

1994 թվականի հուլիսի 1-ից մինչեւ հուլիսի-31

Երեւանից(Չվերթնոց) — Գեղարքունիք

Օրերը	Օդանավ	Մեկնում	ժամանակ	Չվերթ	Նպատակակետը	Չվերթ	Մեկնում	ժամանակ
-2-----	ՏՈՒ154	00.05	02.55	R3 1241	ՍԱՆԵՔ	R31242	21.40	*02.10
1-3-5--	ՏՈՒ-134	08.20	11.25	R3 7117	ԱՇԳԱԲԱԴ	R3 7118	12.25	13.45
-2-----	ՏՈՒ-154	00.05	06.00	R3 1241	ԹԲԻՐԻՍԻ	R3 1242	18.00	*02.10
-2--5--	ՏՈՒ-154	13.50	21.00	R3 7095	ԲԱՍՏԱՐԻՆԵՐՈՒՄ	R3 7096	23.00	*00.35
-----7	ՏՈՒ-134	05.00	10.15	R3 106	ՋԵՐՍԻ	R3 106	11.45	13.10
1234567	ՏՈՒ-154	06.20	09.00	R3 910	ՄՈՍԿՎԱ	R3 909	10.20	12.45
---45--	ՏՈՒ-154	13.00	18.15	R3 894	ՄՈՍԿՎԱ	R3 893	19.50	22.15
123--67	ԻԼ-86	13.00	18.15	R3 908	ՄՈՍԿՎԱ	R3 889	19.50	22.40
--3--6-	ՏՈՒ-154	08.20	19.45	R3 7091	ԼՈՆՏՈՆԻ ԲՐԻՍԹՈՒ	R3 7092	22.45	*02.55
-2-4-6-	ՏՈՒ-134	13.50	15.00	R3 7207	ՈՌՍՏՈՎ	R3 7208	23.00	*00.30
---4---	ՏՈՒ-154	12.00	18.15	R3 9037	ՍՍՄՍԿ	R3 9038	21.00	22.30
----5--	ՏՈՒ-154	11.00	17.15	R3 9015	Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ	R3 9016	19.30	22.50
1234567	ՏՈՒ-134	07.30	08.45	R3 7167	ՍՈՉԻ	R3 7168	10.45	12.00
---4---	ԻԼ-86	04.05	10.00	R3 9827	ՓԱՐԻԶ	R3 9828	21.00	*04.00

Գեղարքունիք(Երեւան) — Երեւան

Օրերը	Օդանավ	Մեկնում	ժամանակ	Չվերթ	Նպատակակետը	Չվերթ	Մեկնում	ժամանակ
1-3-5--	ՅԱԿ-40	10.45	11.35	PIO-27	ՋՐՎԵԼԻՍԻ	PIO-28	13.35	14.25
1234567	ՅԱԿ-40	08.00	09.30	PIO-45	ՄԻՆՍԿՈՒՄ	PIO-46	11.20	13.00
1234567	ՅԱԿ-40	11.30	13.00	PIO-43	ՄԻՆՍԿՈՒՄ	PIO-44	15.00	16.30
1234567	ՅԱԿ-40	14.30	16.00	PIO-47	ՄԻՆՍԿՈՒՄ	PIO-48	18.00	19.30
1234567	ՅԱԿ-40	08.30	10.15	PIO-17	ՍՏԱՎՐՈՊՈԼ	PIO-18	11.45	13.30
--3-5-7	ՅԱԿ-40	14.45	16.30	PIO-3	ՍՏԱՎՐՈՊՈԼ	PIO-4	18.45	20.30
-2-4-6-	ՅԱԿ-40	09.00	10.15	PIO-29	ՎԼԱԴԻԿԱՎԿԱՍ	PIO-30	11.45	13.30

* ժամանումը հաջորդ օրը

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմեք ՀԱ գրասենյակներ-կամ Ձեր ճամփորդական գործակալին-
Հեռ. 53-05-82, 53-06-62

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Գեղանկարչի բանաստեղծական աշխարհը

Ղարիբ Եղիազարյանի ջրաներկ ստեղծագործությունների անհատական ցուցահանդեսն օրերս բացվեց Երևանի Նադաբ Հովնաթանի անվան արվեստի համալսարանում:

Ղարիբ Եղիազարյանը ջրաներկի իսկական բանաստեղծ է: Նա խաղաղ տրամադրության, խոհուն մտորումների, երազող խառնվածքի տեր նկարիչ է: Արվեստագետին հուզում են հանրահայտ թեմաներ՝ հայ ազգային գործիչներ Մեսրոպ Մաշտոցը, Գրիգոր Նարեկացին, Թորոս Ռոսլինը, Մարգիս Պիծակը, Գրիգոր Լուսավորիչը: Գրաֆիկական յոթ թերթից բաղկացած այս նկարաշարը նուա 15 տարվա ստեղծագործական աշխատանքի արդյունքն է: Հարթաղատկերային դեկորատիվ մտածելակերպը, որն այնքան ակնհայտ է մեր ազգային կերպարվեստում, նկարչի աշխատանքներում գտավ իր տարբերակիչ մեկնաբանությունը: Տուրուվ եւ գրչածայրով ստեղծված հանդիսավոր, կամարաձև կոմպոզիցիաները, բացի կերպարային ամբողջականությունից, ունեն նաև յուրահատուկ վարդեսություն: Գիծը հստակ է եւ սահուն: Գրաֆիկական այս գործերին բնորոշ են մոնումենտալ հանդիսավորությունը, լուսավոր բուխիծը, ոիթմիկ մեղեդայնությունը, որոնց առջև կարելի է միայն լռել ու խորհել: Բազմաթիվ նկարներում Եղիազարյանը պատկերում է մանկության տարիների հիշողությունները Արմավիրի Շահենավան գյուղից: Գունային հեստրիր լուծումներով է ստեղծվել «Հայաստան», «Մեր բակը», «Արտասի հովտում», «Փետենի», «Աղուն», «Լճակ», «Մարենի», «Աշնանային բերդաքաղաք» բնանկարների շարքը: Գուաշով եւ տեմպերայով, մաստիչով ու տուշով կատարված «Հայաստան» շարքը, ժողովրդական հեքիաթների, առասպելների ու լեգենդների նկարագրությունները, երաժշտության ազդեցությամբ կատարված կոմպոզիցիոն ձեւավորումներն Ղարիբ Եղիազարյանի արվեստում դասական դարձել են կազմում: Պատկերի կոմպոզիցիոն կառուցումը եւ կոլորիտը համարելով որոշակի մտահղացման եւ տրամադրության արտահայտման միջոց՝ նա միշտ ելակետ է ընդունում իրական բնությունը: Մի դեպքում մոխրագույնի, կարմիրի ու նարնջագույնի, մյուս դեպքում կանաչի, կապույտի ու ոսկեգույնի ներդաշնակ համադրությամբ նկարիչն ստեղծում է նուրբ, խիստ երաժշտական դասակներներ: Իր հայրենի բնաշխարհի դասակներներն են դրանք: Զուտ, միեւնույն ժամանակ հուզական եւ հոգեբանական հագեցվածությամբ լի այդ բնանկարներում մի զարմանալի անդորր է տիրում:

«20-րդ դար», տուշ, ջրաներկ, 1992

Նկարիչը բազմիցս մասնակցել է հանրապետությունում եւ արտերկրում կազմակերպված ցուցահանդեսների:

ՊԵՏՐՈՍ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ

Աբրահամ Ալիխյանը լիված՝ Լիբանանում

Մոսկվաբնակ հայտնի մտավորական, գրող, թարգմանիչ Աբրահամ Ալիխյանը ավելի քան 2 տարի է, որ ապրում է Լիբանանում, որտեղ աշխատելու էր հրավիրվել 1992 թ.: Շուրջ մեկ տարի Համազգայինի հայագիտական ուսմանց կենտրոնում եւ Ն. Փալանճյան ճեմարանում գրականություն դասավանդելուց հետո խորհրդի հետ ներկայումս լիված ապրում է Լիբանանի լեռնային Ֆարայա գյուղում, մոռացված խեղճ հրավիրողներից, ազգային-կրոնական իշխանություններից, կազմակերպություններից, ինչպես գրում են սիրիահայ հայտնի մտավորականներ Վահե Օշականը, Շահե Մինասյանը, Գրիգոր Պըչյանը, Մարկ Նշանյանը եւ Արիի Թորոյանը Փարիզի «Յառաջ» օրաթերթում տրված «Կոչ հայ ժողովրդին» ենթավերնագրով մի գրության մեջ:

«Ահա բանաստեղծ մը, լատագոյններէն, որ ծնած ըլլան հայութեան ծոցէն վերջին կէս դարուն ընթացքին, որ զրկուած բնակարանէ, գործէ ու մարդասիրական հեղինէ զրկուած՝ հովութենէ կ'ապրի ամսական մը կեանքը Լիբանանի լեռներուն գագաթը, տեղացիի մը տնակին մէջ, գրում են հիշյալ մտավորականները: Մոսկուայէն Լիբանան հրավիրուած ուսուցչական դասընթացով 1992-ի փետրուարին, Ալիխեան եկած էր հայրայուած առողջութեամբ, բայց մտաւորական տոկուն վաստակով, ու զինուած խորհրդային վարչակարգի դաժան միջավայրին դիմադրողի քաջութեամբ: Սակայն սիրիոյ իշխանութիւնները տասնամեակներու ամոր դասն տասարդաներին վրայ նախիսիք ալ առելցուցին՝ յարաչար տահագործելով իր՝ մտքի մարդու եւ սիրիահայ դասընթացներուն անձնուիրի հանգամանքը: Եւ երկու տարի զայն օգտագործելէ ետք, համուած լեռնոյն դէս մէկդի կը նետէին զինք, առանց ապրուստի աղահովութեան»:

Աբրահամ Ալիխյանը ծնվել եւ սովորել է Լիբանանում, շրջանավարտներից է Համազգայինի հայտնի ճեմարանի: Մեծ հայրենադարձի տարիներին ներգաղթել է Հայաստան, որտեղ Լ. Շանթի, Ն. Ադոյանի եւ Ս. Վրացյանի սանը, որպես դասակցական ձերբակալվել եւ աքսորվել է Սիբիր: Ազատվելուց հետո նախընտրել է ապրել եւ աշխատել Մոսկվայում, որտեղ գրում էր արեւմտահայերեն միաժամանակ ֆրանսերեն լեզվից գրական թարգմանություններ ներկայացնելով ընթերցողներին:

«Թէ մարդիկ եւ մեծաւորք իշխանութիւններ այսքան անխիղճ եւ անդաստախտանաստ կրնան ըլլալ, հայ մտաւորականի մը ճակատագրին նկատմամբ անանխընթաց երեւոյթ է մեր հասկանալի հանրապետական հանրութեան համար, որոնք ի դարձեալ դէմ էր արդիւնքին իրեն եւ հայ մտաւորականութեան եղած այս անարգանքը», գրում են սիրիահայ մտավորականները եւ վերջավորության կոչ անում «հայ ժողովրդին եւ յատկապէս հայ մտաւորականութեան եւ նաեւ ազգային դէմքերուն եւ հասարակութիւններուն» իրենց բողոքի ձայնը միացնել դատարարելու համար կատարված անարդարությունը եւ դատանջելու, որ Աբրահամ Ալիխյանը վերահաստատվի իր ուսուցչական դասընթացում:

ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԿՅԱՆՔ

Փոքրիկ դաշնակահարուհու մենահամերգը

ՄԱՆԻԿ ԱՍԵՆՅԱՆ

Նվագում էր էլիրակի բոլոր նրանց հոգիներում, ովքեր եկել էին ունկնդրելու Արուսյակ Միհասյանի մենահամերգը: Երեւանի Ալեքսանդր Սպենդիարյանի անվան երաժշտական կրթօջախը բեւեռոր երազների այն անկյունն է, որ սկիզբ է առնում մեղեդին, եւ համաշխարհային երգահանների անմահ ստեղծագործությունները դառնում են մեր մանուկների էլյանի իմաստն ու ելեւէջը:

Դաշնամուրի բաժնի ցոլերորդ դասարանն է ավարտում Արուսյակը. «մեր Արուսիկը», ինչպես սիրով ու ինքնանվով աղջնակին հիշում են նրանք, ովքեր ներկա են եղել նրա առաջին համերգին Երեւանի Կամերային տանը, Սրամ Խաչատրյանի անվան մեծ համերգասրահում, ով Արուսիկը իր հոգու ջերմ անկեղծությամբ է ներկում:

«Մարդկային այս մեծ հասկանիշն է, որ նրա երաժշտության կատարողական մակարդակը դարձնում է ոչնչնդրելի ոչ արձագանքում հոգիներում, ասում է Արուսյակի ուսուցչուհի Արմուհի Հարությունյանը, բազմավաստակ մանկավարժը, ում սաների Վարդան Մամիկոնյանի եւ Վահան Մարտիրոսյանի անունները ճանաչված են մեր հանրապետության սահմաններից դուրս:

«Անսաղ հոգված է, խորապես հոգված: Լուսաբացի մոտ է: Անսպասում լուսաբան է տիրում: Բայց սակայն մի հոգեթով ծայն ինձ տանում է անտառի բաղանիք: Ծայնը մերթ հոգված ու բարձր է հնչում, մերթ էլ ցածր ու զուսիկ...»

Ֆերենց Լիստի «Անսաղային ծայնը» կոնցերտային էտյուդը կատարելով առաջ իր տարադրանքն է կարդում Արուսյակը ստեղծագործությունն առաջին անգամ ունկնդրելիս այստեղ են զգացել ու վերապրել այն, ասում է նա: Լռում է նվագը. բայց չի դադարում այն կախարդանքը, որ հոգիներ է գերում: Հնչում է Ծրդեն, Մոցարտ, Բախ, Ռախմանինով, Կոմիտաս...

Լռում է նվագը. դահլիճն է լռում: «Արուսյակ, գիտցիր, որ հայը սիրտքի մեջ, թե հայրենիքի, ոչինչ գիտնա իմքգիմ այնտեղ կատարել եւ բարձր ոգահել, որ իր հայ ելույթը ճանչցվի դրսևորներն»:

Իր մեծ հայրիկի, մեծ մայրիկի, հոր Կիսրոսի Մելգոնյան կրթօջախի գրականագետ Փառեն Միհասյանի դասգանն այս էր, երբ ընտանիքում տուրվեց Արուսիկը անդայման հայրենիքում ոչինչ կրվի, որ լրիվ հայ ըլլա: Եւ Արուսիկը իր մայրիկի Անահիտ Զեյրունգրանի հետ հասատվեց հայրենիքում: Նա դեռ վաղ մանկությունից սերտում էր Սիամանթոյի, Դանիել Վարուժանի, Վահան Թեքեյանի, Շիրազի ստեղծագործությունները, Կոմիտասի երգերով սնվում...

«Սիրելի Արուսիկ, գոհում է նրան Ալեքսանդր Հարությունյանը, դու իմ «Դաշնամուրային ռապսոդիան» առաջին անգամ ինքդիմքի փոխարեն հնչեցիր կիր դաշնամուրի նվագակցությամբ: Եւ կատարեցիր գրավիչ ու գոներ: Ես ինձ եմ նվիրում իմ ստեղծագործության նոտաները»:

«Իմ դեմ ես տեսա մի կողմից երեխա եւ կատարող, մյուս կողմից երաժիշտ կատարող եւ երեխա: Դա յուրահատուկ է միայն արվեստում անհատականություններին»: Իր տպավորությունն էլ այստեղ արտահայտեց կոմպոզիտոր Էդուարդ Միրզոյանը:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Դայանա Տեր-Հովհաննիսյանը Երեւանում

ԱՐՄԱ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

Հուլիսի 13-ին Հայաստանի Գրողների միությունում տեղի ունեցավ հանդիպում սիրիահայ բանաստեղծուհի Դայանա Տեր-Հովհաննիսյանի հետ: Տիկ. Հովհաննիսյանն ապրում է Ամերիկայի Բոստոն քաղաքում եւ ստեղծագործում է միայն անգլերենով: Նրա նախնիները ծնունդով Արեւմտահայաստանի Խարբերդ քաղաքից են: Դայանան դեռ 1991 թվականին դարձել է Հայաստանի Գրողների միության անդամ եւ արժանացել Հովհ. Թումանյանի դասվավոր մրցանակին: Վիլյամ Սարոյանը նրա մասին ասել է. «Նրա բանաստեղծությունները եւ ամերիկյան են, եւ համամարդկային են, եւ հայկական են»: Դայանան բանաստեղծությունների մի հսկայական շարք է նվիրել հայոց ցեղասպանության ու ազատագրական շարժմանը, որոնցում նրա կանացի նուրբ հոգին վերածվել է հայրենիքի կատաղի դաշտոյանի:

Տիկ. Տեր-Հովհաննիսյանը Բոստոնի մտավորականության առաջավոր դեմքերից է եւ տպագրվում է ամենահեղինակավոր թերթերում ու ամսագրերում:

Ծաղկահարդարված կամուրջ

Փարիզյան նորաձեւության վարպետները որոշել են հագցնել ոչ միայն փարիզեցիներին, այլ նաեւ քաղաքը: Ցայտուն գույների եւ հեզավորարեւելյան նուրբ տեղումների հակված հայտնի

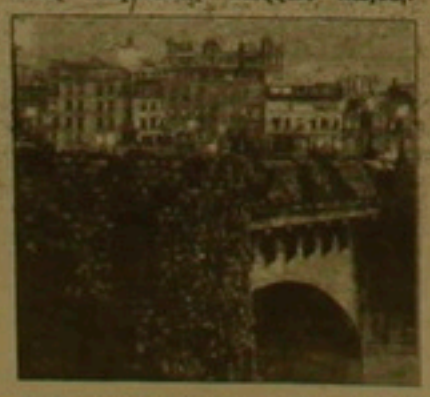

ստիլիստ Կենզոն ամառնամուտի տոնի աթիվ ծաղկեցրել էր Պոն Նոֆ կամուրջը (որն ամենահինն է փարիզում) բեգոնիաների գալարահյուսերով, ինչպես կստեղծագործեր՝ մարդկային մարմինը զգեստելիս:

Ն. Ղ.

ՍՐՏԱՍԱՀՄԱՆՈՒՄ

Իտալիայի Ամերիկյան ակադեմիան 100 տարեկան է

Դաշնակցային ուժերի երկարդ ճակատի բացման 50-ամյակի աթիվ Իտալիայում գտնվելու օրերին ԱՄՆ-ի առաջին լեդի Հիլարի Ռոդհեմ Քլինթոնը, պատշգամբի այցելություններից ծերբազատվելով, ժամանակ է գտել այցելելու օտար երկրում մի գեղեցիկ ու հարազատ օջախ՝ Հռոմի Ամերիկյան ակադեմիան, որի հարյուրամյակը լրանում է այս տարի: Ըստ «Նյուզուիկ» շաբաթաթերթի, այն հիմնվել է 1894-ին, ամերիկացի ճարտարապետ Շարլզ Մկիմի նախագծով, որպես ստեղծագործական ու հանգստի տուն նկարիչների, երգահանների, պատմաբանների, գրողների եւ մտավորականության այլ ներկայացուցիչների համար: Սկզբնական շրջանում այն գտնվել է Հռոմի խճողված թաղամասերից մեկում: 1914-ին բանկային մագնատ Մորգանը, ընտրելով մի նոր տեղանք, հանդգնում է ամերիկացի այրիացած մի տիկնոջ, որ Հռոմի ամենաբարձր բլրի Ջենիկուլումի վրա տեղավորված 17-րդ դարի «Օրելիա» կոչվող իր տեղ առանձնատունը նվիրի նոր ակադեմիային: Մորգանը Շարլզ Մկիմին նաեւ առաջարկում է առանձնատան հարեւանությամբ կառուցել 130 սենյականոց մի նոր գլխավոր մասնաշենք:

Ակադեմիան կրթաթոշակներ, կամ ինչպես դրանք սովորաբար անվանվում են «Հրոմեական դրամաշնորհներ» է տալիս տարեկան հազար դիմորդներից միայն 25-30 ամերիկացի մտավորականների: Ամերիկացի ասելով պետք է դիտենք ոչ միայն ծագումով ամերիկացիներ, այլ նաեւ օտարերկրացիներ, որոնք ապրում են Ամերիկայում եւ ամերիկահպատակ են: Վերջիններիս թվում այդ դրագեին արժանացել են Հարավաֆրիկացի գրող Նադին Գորդիմերը: Կրթաթոշակի չափը տատանվում է 6-17 հազար դոլարի միջեւ, որին գումարվում է նաեւ այնտեղ բնակվելը որոշ ժամանակ, սնունդը, ստուդիաներից եւ գրադարանից օգտվելը եւ այլն: Թոշակի դիմաց արտադրանք տալու ոչ մի պարտավորություն չկա: Ակադեմիայի ղեկավարության տակ են եղել երաժիշտներ Էլիոտ Կարտերը, Ամերիկացի կոմպոզիտոր, ճարտարապետներ Դուլրդ Դարել Սթոունը, Ռիչարդ Մեյերը, Ռոբերտ Վենտուրին, գրողներ Ժոզեֆ Բրոդսկին, Ուիլյամ Աբայրոնը եւ ուրիշներ:

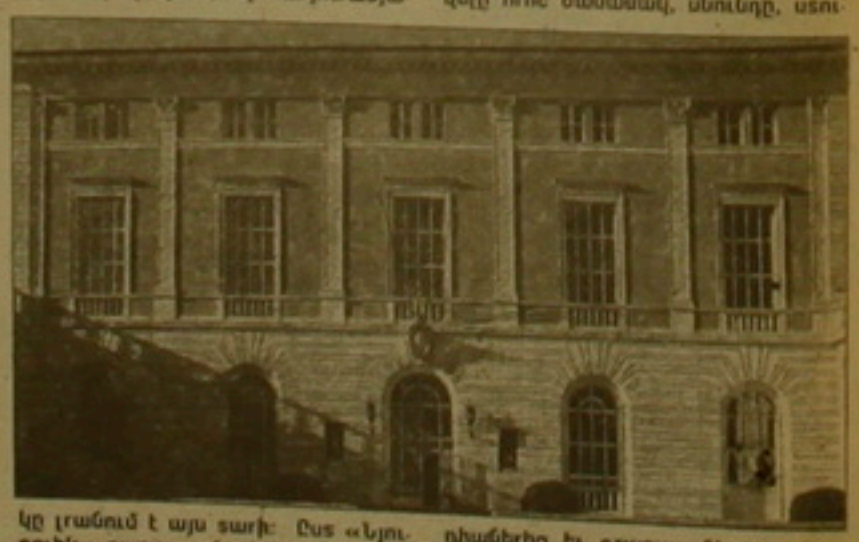

Ամերիկյան ակադեմիան Հռոմում փորձել է ստեղծել մտավորականության այն ոգեղորտը, որը բնորոշ է 19-րդ դարի փարիզյան սալոնների: Սակայն 60-ական թվականներից մինչեւ վերջերս այն ֆինանսական ծանր պայմաններում է գտնվել: Այժմ ամերիկյան եւ իտալական որոշ հասարակությունների նշանակալի ներդրումների շնորհիվ վերազարթնումի նշաններ են հայտնվել: «Մենք կփորձենք ակադեմիան ավելի հարմարավետ դարձնել», ասում է հասարակության նախագահ Ադել Շեքֆիլդ-Թեյլորը, «որպեսզի բարոնակվի գիտնականների ու մտավորականների հոսքը դեպի մեզ հաջորդ հարյուրամյակի ընթացքում»:

Հ. Ա.

digitised by A.R.A.R.@

ԱՇԽ. Մարզական

LEVON TRAVEL

Առաջնությունը լուսաբանվում է «Լեւոն Թրավըլի» աջակցությամբ

WorldCup USA94

Ո՞վ կդառնա խառակի չեմպիոն

Ռոբերտո Բաջջոն եւ Ռոմարիոն «փրկարար»

Առաջնության օրացույց

Կիսաեզրափակիչ

Բուլղարիա-Իտալիա 1-2

Ռ. Բաջջո 2 (Իտալիա), Ստոյիչկով 11 մ. (Բուլղարիա)

Շվեդիա-Բրազիլիա 0-1

Ռոմարիո

Ոմբարկուներ

	Գ	ԳՓ	Մ
Ստոյիչկով (Բուլղարիա)	6	1	13
Սալենկո (Ռուսաստան)	6	1	13
Ռոմարիո (Բրազիլիա)	5	1	11
Ռ. Բաջջո (Իտալիա)	5	0	10
Կլինսման (Գերմանիա)	5	0	10
Կ. Անդերսոն (Շվեդիա)	4	2	10
Հաջի (Ռումինիա)	3	4	10
Դահլին (Շվեդիա)	4	1	9
Բաշիստուա (Արգենտինա)	4	1	9

Աշխարհի 15-րդ առաջնությունը հասավ իր գագաթնակետին: Հուլիսի 17-ին Լոս Անջելեսի «Ռոզ Բոուլ» մարզադաշտում, եզրափակիչ խաղում, ֆուտբոլի ամենադասավոր մրցանակը աշխարհի գավաթը, կվիճարկեն երկրագնդի ներկայիս լավագույն թիմերը Բրազիլիայի եւ Իտալիայի հավաքականները: 24 տարի առաջ 1970 թ. Մեխիկայի աշխարհի առաջնության եզրափակիչում հանդիպել էին հենց այս թիմերը: Այն ժամանակ կաբվն գնդակի կախարդները, ֆուտբոլի արվեստի գլխավորությամբ ջախջախիչ դարտության մատնեցին իտալացիներին (4-1): Եւ երրորդ անգամ դառնալով աշխարհի չեմպիոն, հավիտյան տիրացան ոսկե «Նիկե» գավաթին: Ի՞նչ կլինի այս անգամ: Ո՞վ կդառնա աշխարհի ֆուտբոլի չեմպիոն: Այս հարցի դատախնանը կստանանք երեք օրից: Առաջնության հենց սկզբից բրազիլացիների արժեքորդներն ամենաբարձրն էին դասվում: Այժմ իտալացիների հնարավորություններն ավելի նվազեցին, քանի որ նրանց առաջատար եւ «փրկարար» Ռոբերտո Բաջջոն Բուլղարիայի հետ կիսաեզրափակիչ խաղում ձգել է մկանը, եւ նրա մասնակցությունը եզրափակիչում խիստ կասկածի տակ է: Իտալացիների կորուստներն անհամեմատ շատ են: Վնասվածքի դատճառով առաջնությունը ժամանակից շատ լքեց թիմի ավագ Բարեզին: Դուսկազրկվել են Տասսոտին եւ Բենարիվոն: Բրազիլացիներից դուսկազրկված է հարձակողական ոճի եւ շատ օգտակար դատասդան Լեոնարդոն: Ինչեւ, ինչ ժամանակ է մնացել սդասելու:

Ինչդես եւ սդասվում էր, կիսաեզրափակիչ երկու հանդիպումներն անցան անչափ լարված, անզիջում եւ դիտարժան դատարում: Նյու Յորքում բուլղարացիների եւ իտալացիների հանդիպումը վերածվեց նրանց առաջատարների Խրիստո Ստոյիչկովի եւ Ռոբերտո Բաջջոյի ճրագվեճի: Երկուսն էլ մեծ ակտիվություն ցուցաբերեցին, ցանկ ու եռանդ չխնայեցին հաջողության հասնելու համար: Խաղի հենց սկզբից աչքառնչի եռակի չեմպիոնները տիրեցին նախաձեռնությանը եւ մեծ ուժով անցան նոդատակամետ հարձակողական գործողություններ: Գոհերը հետեւում էին մեկը մյուսին: Եւ արդեն 26-րդ ռոդենին Ռոբերտո Բաջջոյի ատոդը փայլեց կրկնակի ուժով: Նրա խփած երկու արտակարգ գեղեցիկ գոլերը, ինչդես հետո դարզվեց, բացեցին եզրափակիչի դռները: Բուլղարացիները միայն մեկ անգամ կարողացան գրավել մրցակցի դարդասը: Խրիստո Ստոյիչկովն անվրեպ իրացրեց 11 մ խարվածը: Եւ չնայած ճանաչված հայտնատես բուլղարացիի Վանգայի կանխատեսումներին, ըստ որի, Բուլղարիայի հավաքականը ձեռք կբերի երեք սկզբունքորեն տարբեր հակառակորդ: Երկրորդ կիսաեզրափակիչում բրազիլացիներին ամբողջ խաղի ընթացքում չէր հաջողվում ճեղքել շվեդների անչափ խիտ եւ լավ կազմակերպված դաշտդանությունը: Ընդհանրապես այս առաջնությունում ամեն թիմ ունի իր «փրկարարը»: Արդեն երեքդ անգամ բրազիլացիների փրկարարը տաղանդավոր հարձակվող Ռոմարիոն էր, որը խաղավարից միայն 9 դոդեն առաջ կարողացավ կոտրել հակառակորդի համառ դիմադրությունը:

Հուլիսի 16-ին, նույն «Ռոզ Բոուլ» մարզադաշտում, երրորդ տեղի համար մրցավեճում, կհանդիպեն Բուլղարիայի եւ Շվեդիայի հավաքականները: Ինչ խոսք, բուլղարացիների համար դա մեծ հաջողություն է. նրանք դատմության մեջ առաջին անգամ հասան այդդիսի բարձունքի: Խրիստո Ստոյիչկովը հայտարարել է, որ չի մասնակցի երրորդ տեղի համար հանդիպմանը:

ՖԻՖԱ-ի դրամական մրցանակը աշխարհի չեմդիոնին կազմում է 10 միլիոն դոլար: 2-4-րդ տեղը գրավածներին՝ 9 միլիոնական դոլար: Ռուսաստանի հավաքականը նախնական փուլին մասնակցելու համար ստացել է 4 միլիոն դոլար: Համեմատության կարգով ասենք, որ 1990 թ. Իտալիայի առաջնությունում չեմդիոնը ստացավ 6 միլիոն դոլար:

Պելեի գլխավորությամբ ջախջախիչ դարտության մատնեցին իտալացիներին (4-1): Եւ երրորդ անգամ դառնալով աշխարհի չեմդիոն, հավիտյան տիրացան ոսկե «Նիկե» գավաթին: Ի՞նչ կլինի այս անգամ: Ո՞վ կդառնա աշխարհի ֆուտբոլի չեմդիոն:

Ավելանժը դատասխանում է Մարադոնայի մեղադրանքներին

«ԴԻԴԱՆ կանգ առեց դոտերս», իր դրակարգությունից հետո հայտարարեց Մարադոնան: ԴԻԴԱ-ի նախագահ Ավելանժը դատասխանել է Մարադոնայի մեղադրանքին. «Շատ զարմացած էի Մարադոնայի դեմքին իմանալով: Ես կարծում էի, որ Իտալիայում նրա հետ դատահածը կլինի վերջինը: Դժբախտաբար իրոք դեպքերը դարձան հակառակը: Ես ինձ համար բոլոր է: Անցյալում շատ քանիցս գործադրեցինք Մարադոնային փրկելու: Մահից էինք բարդեղերի խնդրով: Արգենտինայի հավաքականին առաջարկեցինք, որ Մարադոնայի հարցով ինքը զբաղվի: ԴԻԴԱՆ նրան չհեռացրեց, այլ հասցեց Արգենտինայի դրությունն շատ հասակ է: Ճմրաղեղերի առնչությամբ մենք լավ մասնագետներ ունենք: Հետեւելով ԴԻԴԱ-ի օրենքներին, գործադրեցինք այն, ինչ անհրաժեշտ էր: Մենք դեռ շատ տխուր եմ Մարադոնայի դես մեծ խաղացողի կորստով: Նա ինձ համար բոլոր է: Անցյալում շատ քանիցս գործադրեցինք Մարադոնային փրկելու: Մահից էինք բարդեղերի խնդրով: Արգենտինայի հավաքականին առաջարկեցինք, որ Մարադոնայի հարցով ինքը զբաղվի: ԴԻԴԱՆ նրան չհեռացրեց, այլ հասցեց Արգենտինայի ֆեդերացիայի արդարացի որոշումը: Մարադոնան դառնացած է. ես հավանում եմ նրա հայտարարությունը եւ այդ դատճառով հարգում եմ նրան», ասել է Ավելանժը:

ԽՈՇԱՆԿԱՐ

Ազնիվ խաղի մրցանակի հավակնորդը

«Ֆեր վիեյ» (ազնիվ խաղ) մրցանակի համար հավակնում են առնվազն 1. դեղին եւ կարմիր քարտերը, 2. դրական խաղը, որի մեջ են մտնում հարձակողական խաղաոճը, ժամանակի կորուստը, տեմպը զգելը, 3. հակառակորդի նկարմանը հարգանքը, 4. թիմի ազատասխանատուների եւ ոչդեսդային խաղացողների վարքագիծը, 5. ավյալ թիմի երկրդագուների վերաբերմունքը: Այդ մրցանակի հավակնորդներն են.

1. Բելգիա՝ 35,50 միավոր, 2. Շվեյցարիա՝ 34,65, 3. Հոլանդիա՝ 34,00, 4. ԱՄՆ՝ 33,75, 5. Գերմանիա՝ 33,50:

Առդարեգ դեֆ է դուրս գան ուժեղագույնները

ԴԻԴԱ-ի գլխավոր քարտուղար Ժոզեֆ Բլաթերը մամուլի ասուլիսում հայտարարել է, որ ԴԻԴԱ-ի առաջնահերթ խնդիրը դեֆ է լինի 1998 թ. աշխարհի առաջնությունում, որի եզրափակիչին մասնակցելու է 32 թիմ, առդահովել ուժեղագույն հավաքականների, ինչդիսիք են Անգլիան, Դանիան, Գերմանիան, Ուրուգվայը, Իռլանդիան, Նիդերլանդները, Ավստրալիան, Շոտլանդիան, մասնակցությունը:

ԳՅՈՒՂԱԿԱՆ

Ամեցնել հուսալի հերթապահ

ՅՈՒՐԻ ԱԼԵՔՍԱՆՅԱՆ.

Երեւանի «Դինամոյում» վերջերս անցկացված Հայաստանի սամբոյի դրատենական առաջնության եզրափակիչ գոտեմարտերի ընթացքին ուշադրությամբ հետեւում էր մի երիտասարդ: Բարձրահասակ, լայնալանջ այդ ընկերոջ դեմքը ինչ որ ծանոթ էր ինձ: Որտեղ՞ց գիտեմ նրան, մտածում էի: Հետաքրքրությունից դրդված, այդ առթիվ հարցրի մասնագետներին: Ու հիշողությունս, ինչդես ասում են, վերականգնվեց: Խոսքը Արարատ Պետրոսյանի մասին է: Տարիներ առաջ սամբոյի եւ ձյուդոյի դասեր էր ստանում «Դինամոյում» վաստակավոր մարզիչ Լեւոն Հայրապետյանի գլխավորությամբ: Հեռանկարային, բարձրաբային մարզիկ էր: Հաճախ էր հանդես գալիս հանրադետական եւ համամիութենական մարտադաշտերում եւ հուսախաբ չէր անում մարզչին: «Այնուհետեւ, զորակոչվեցի բանակ եւ մարզումներս շարունակեցի «դրում», զրույցի ժամանակ ասաց Արարատը: «Զորացրվելուց հետո ընդունվեցի դոլիտեխնիկական ինստիտուտ եւ մանը զոգանեցա շարունակեցի դարադրել: Իսկ ինժեներ-շինարարի դիպլոմն ստանալուց հետո մտա արտադրություն եւ բողեցի ակտիվ սդորտը»:

Արարատից իմացա նաեւ, որ երեւանցի է, ընտանիք, երեխաներ, բնակարան ունի եւ հիմա աղրում է... Աբսարակի շրջանի Չորափ գյուղում: Արդեն երեք տարի է, որ այնտեղ է ծնողների ծննդավայրում է աղրում: Ծիսացրել է դրադենական օջախը, այգին ու հողն է մշակում:

«Հանգյուղացիների նման, ինքս էլ էի անվրդով աղրում, իմ հերթական հարցին շարունակեց դատասխանել Արարատը: Բայց սիրածս մարզաձեւը մտքիցս չէր հեռանում: Աբեանը, բերահավաքից հետո, գյուղի մարզասիր երիտասարդներին, սամբոյի կամ ձյուդոյի հնարքներ էի ցուցադրում: Նրանք սկսեցին սիրել «իմ» մարզաձեւը: Չորափում շատ կան բնածին օժտված ուժեղ եւ ճարդիկ տղաներ: Նրանց հարդում, զնահատում էի: Բայց եւ ափսոսում էի, որ նրանց մարզելու հնարավորություն չկար: Եւ ահա մի օր, դա հիմարյա երկու տարի առաջ էր, գյուղամիջյան աղբյուրի մոտ մարդասար մի ավտոմեքենա կանգնեց եւ ուղեւորներն իջան ջուր խմելու: Եւ, ինչ եմ կարծում, ես հանդուցից կարկամեցի տեսնելով մարզչիս Հայրապետյանին: Նա էլ շատ ուրախացավ: Հետաքրքրվեց իմ առօրյայով եւ առաջարկեց ՀՀ լուսնախարարության դրամական մրցանակներ ստանալ: Ինձ համար դրանք դարձան դրդապատճառ: Ես ինձ համար բոլոր է: Անցյալում շատ քանիցս գործադրեցինք Մարադոնային փրկելու: Մահից էինք բարդեղերի խնդրով: Արգենտինայի հավաքականին առաջարկեցինք, որ Մարադոնայի հարցով ինքը զբաղվի: ԴԻԴԱՆ նրան չհեռացրեց, այլ հասցեց Արգենտինայի

դարտությունն շատ հասակ է: Ճմրաղեղերի առնչությամբ մենք լավ մասնագետներ ունենք: Հետեւելով ԴԻԴԱ-ի օրենքներին, գործադրեցինք այն, ինչ անհրաժեշտ էր: Մենք դեռ շատ տխուր եմ Մարադոնայի դես մեծ խաղացողի կորստով: Նա ինձ համար բոլոր է: Անցյալում շատ քանիցս գործադրեցինք Մարադոնային փրկելու: Մահից էինք բարդեղերի խնդրով: Արգենտինայի հավաքականին առաջարկեցինք, որ Մարադոնայի հարցով ինքը զբաղվի: ԴԻԴԱՆ նրան չհեռացրեց, այլ հասցեց Արգենտինայի

Օրվա հեռագրով

ԱԶԳ

ԱԴՐԲԵՋԱՆ

Բաքվում դժգոհությունն աճում է

ԲԱՔՎՈՒ, 13 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ. Միլլի մեջլիսի նիստում բյուջեի վերահսկման հանձնաժողովի նախագահ Ջումշուդ Նուրիեը հայտարարեց, որ մետրոպոլիտենի հուլիսի 3-ի դայթակղությունից հետո բնակչության դժգոհությունն աճում է: Նուրիեը նշեց, որ հարկավոր է միջոցներ ձեռնարկել հայերի Ադրբեջան մեկնելը կասեցնելու նպատակով: Նա հայտնեց, որ վերջին ժամանակներս ավելացել է Բաքու ժամանող հայերի թիվը, եւ հայտնի են թեմական որոշ տոնյաների կողմից նրանց «թաքցնելու» փաստեր: Խորհրդարանի նախագահ Ռասուլ Գուլիեը դատապարտեց Նուրիեի առաջարկությունը, ընդգծելով, որ հարկավոր է այդ հարցը քննարկել Միլլի մեջլիսի առաջիկա նիստերից մեկում Ալիեւի մասնակցությամբ, որ դեպքի առավել արդյունավետ դառնա դարձյալ ահաբեկչության դեմ:

■ *Տանկ պահածոյի գործարանում: Ռեյկյանի շրջանում հատուկ ուսումնական գոլորշի առուգայթերի ինչպես նաեւ հրետանային գործարանի հայտարարվում տանկ: Օրերս նույն շրջանում հատուկ ուսումնական գոլորշի առուգայթերի ուշադրությունը գրավեցին հանդիսատեսի գրեռանքներ ունեցող մի տեսակ զրահապատ մեքենաներ: Դրանք ունեին հրետանային գնդակներ: Ինչպես հայտնի դարձավ, դրանք տանկ պահածոյի գործարանի արտադրանքն էին: Ամենայն հավանականությամբ վարչապետին ցույց կտա Սեյմում նոր կառավարություն կազմելու միայն «Լաչինական ուղու» դաշնակցականներից: Թերեւս նշանակի նաեւ նոր արտգործնախարար:*

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Կառավարությունը հրաժարական է տալիս

Կոալիցիայի տրոհումը Սեյմի ընտրությունների դատապարտությունն է

ՌԻԳԱ, 14 ՀՈՒԼԻՍ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ. Լատվիայի կառավարությունը լրիվ կազմով հրաժարական է տալիս: Այդ մասին հայտարարեց երկրի 52-ամյա վարչապետ Վալդիս Բիրկավսը:

Հրաժարականի դատապարտական առիթը գյուղացիական դաշինքի խորհրդարանային խմբակցությունից Նախարարների կաբինետի մեջ մտած երեք նախարարների գործունեության դադարեցումն է: Գյուղատնտեսության, շրջակա միջավայրի և բարեկեցության նախարարներ դուրս են եկել կառավարությունից, չցանկանալով «Լատվիական ուղու» ֆաղամագեսների դատապարտանաչելությունը կիսել գործադիր իշխանության գործունեության համար:

Ինչպես նշեց Վալդիս Բիրկավսը, «Լատվիական ուղին», զիջելով դատապարտանաչությունը դեռության ճակատագրի համար, դատապարտ է գործընկերներ փնտրել Սեյմում: ռոդեզի շարունակի սկսված բարեփոխումները, ստեղծի վերհամասնության կառավարություն կամ գործի կազմակերպական ընդդիմության մեջ»:

«ՍՄ-սիգոդնյա» թերթի հաղորդման համաձայն, տարաձայնությունների դատճառով երեք նախարարների հրաժարականը «Գյուղացիների» համար միայն դատրվակ է հրաժարվելու «Լատվիական ուղու» ժողովրդականությունից չվայելող ֆաղամականությունից: Կոալիցիայի տրոհման հիմնական դատճառը եկող տարի կայանալիք Սեյմի ընտրությունների նախաղահությունն է: Վալդիս Բիրկավսի դատասխանը դարձավ նախարարների կաբինետի արձակումը, որ ամենայն հավանականությամբ վարչապետին թույլ կտա Սեյմում նոր կառավարություն կազմել միայն «Լատվիական ուղու» դատգամավորներից: Թերեւս նշանակի նաեւ նոր արտգործնախարար:

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ

Կհանգեցնի Ղրիմի կացության հեռագա բարդացմանն

ՍԻՄՖԵՐՈՊՈԼ, 14 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ. Ղրիմի թաթար ժողովրդի մեջլիսի դեկավար Մուստաֆա Ջեմիլովը ՆԵԳԱ-ի բոլակցի հետ կայացած զրույցի ժամանակ ասաց. «Ղրիմի վարչակազմին էլ ավելի մեծ իրավունքներ տրամադրելը կհանգեցնի ոչ միայն Ղրիմի, այլեւ Ուկրաինայի իրադրության աղակայունացմանն»: Նրա կարծիքով, Լեոնիդ Կուչմայի նախագահ ընտրվելը «կխթանի Ղրիմի դեկավարության սադրիչ գործողությունները»:

Մեջլիսի վոխնախագահ Ռենիաթ Չուբանովն այն կարծիքին է, որ Լեոնիդ Կուչման ավելի կոշտ քաղաքականություն կվարի Ուկրաինայի Ղրիմին դատկանելու խնդրում, քան Լեոնիդ Կրավչուկը: Չուբանովը նշեց, որ Ղրիմի նկատմամբ նոր նախագահի դիրքորոշումը սկզբունքորեն չի տարբերվում Կրավչուկի դիրքորոշումից: Ղրիմի Գերագույն խորհրդի նախագահ Սերգեյ Ցեկովը հույս հայտնեց, որ Լեոնիդ Կուչմայի Ուկրաինայի նախագահ ընտրվելուց հետո Ղրիմն իրավ դատյանագրային հարաբերությունների մեջ կմտնի Ուկրաինայի հետ:

Ղրիմի խորհրդառանում «Ռուսաստան» խմբակցության դեկավար Սերգեյ Նիկոլինը հույս հայտնեց, որ Կուչման լիակատար ազատություն կտա Ղրիմին: «Քաղաքական առումով մենք ձգտում ենք հասնել այն բանին, որ Ղրիմը միջազգային իրավունքի սուբյեկտ դառնա», հայտարարեց Նիկոլինը:

Լեոնիդ Կուչման ստացել է նախագահի վկայականը

ԿԻԵՎ, 14 ՀՈՒԼԻՍ, ՓԱՍՏ. Հուլիսի 14-ին Ուկրաինայի կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովը Լեոնիդ Կուչմային հանձնեց Ուկրաինայի նախագահ ընտրվելու մասին վկայականը: Հուլիսի 19-ին տեղավորվում է նրա երդումը հանրապետության խորհրդարանում:

Արդեն այսօր Կուչման աշխատանք է ծավալում նոր կառավարության կազմավորման ուղղությամբ: Այս նպատակով նա հանդիպումներ է նախաձեռնել Ուկրաինայի հիմնական քաղաքական ուժերի հետ: Միջազգային կանաչական ասոցիացիան Կուչմանն հայտարարել է, որ երկու հիմնական խնդիր դրեթե լուծի դարս բերի ֆնտեությունը ճգնաժամից եւ հասնի նոր սահմանադրության ընդունմանը, որը կամրագրի նախագահի իշխանությունը:

ՈՒՇԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Մասչիի գնորդ վճարվում է 3x1.5մ չափի ֆիրագործ բրդյա գորգ եւ հողաման: Զանգահարել — 39-55-07, 52-88-16

ՀԱՄԱՌՈՏ

Սեւաստոպոլում անհանգիստ է

ՍԵՎԱՍՏՈՊՈԼ, 13 ՀՈՒԼԻՍ, ՍՆԱՐՔ ԻՄՊԱՐԵՍ. «կարծում եմ, ոմանք շատ էին ուզում, որ խաղաղում իրադրությունը դուրս գա վերահսկողությունից: Նրանց դուր չեկան տեղական ընտրությունների եւ Սեւաստոպոլի կարգավիճակին առնչվող հարցման արդյունքները, ուստի դայթյուններ սարքվեցին», հայտարարեց նորընտիր ֆաղամագլուխ Վիկտոր Սեմյոնովը «Սլավա Սեւաստոպոլյա» թերթին տված հարցազրույցում: Նրա կարծիքով, ֆաղաքի կառավարումը անհնար է դարձել:

Բայկոնուրից հեռանալը ձեռնտու չէ

ՄՈՍԿՎԱ, 13 ՀՈՒԼԻՍ, ՍՆԱՐՔ ԻՄՊԱՐԵՍ. Պետդումայի արդյունաբերության, շինարարության, տրանսդորտի եւ էներգետիկայի կոմիտեն այսօր ընդունված նիստ անցկացրեց Բայկոնուրի խնդրի բուրջը: Դատգամավորները գտնում են, որ Ղազախստանը ի վիճակի չէ ինքնուրույն դահելու այդ համալիրը, իսկ տիեզերադաշտից Ռուսաստանի հեռանալը նրա համար կնշանակի աստղագիտության բնագավառում ծրագրերի 10-15 տարվա ընդհատում եւ տիեզերական տերության կարգավիճակի բերեւս անդառնալի կորուստ:

Իսրայելն արգելեց 4 դաղեստինցիների մուտքը Գազա

ԹԵԼ ԱՎԻՎ, 14 ՀՈՒԼԻՍ, ՎՏՍ. Այս ասելով Տուսեր Սրաֆաթի եւ տիկնոջ Սունաի մուտքը Գազա եղավ նվազ հանդիսավոր եւ իր խանդավառ: Սրաֆաթ այս անգամ, գալիս էր բնակություն հաստատելու ինքնավար Գազայում, որտեղ նրան սպասում էր հեռանկար մի երկարաբոլոր, բայց մի ժողովուրդ: Սակայն Պաղեստինի ազգայնամետ նաղմակերության ղեկավարի 2-րդ մուտքը «նշանավորվեց» մի դեպքով: Սրա ֆարի ամսամեջնարի ազդեցությունը նրան դատճառեցին 4 դեռ [illegible] կան [illegible] ինչ ամանոցներից [illegible] Գազա: [illegible] ժամանակներս [illegible] Սրաֆաթ [illegible] 2 [illegible] մեկ 1974 թ. [illegible] ունեցած աղանդին, որի ընդունում սպան վել էին հրեա 21 դատանի եւ մեկ զինվոր:

«Ազգային դատկերներ» շարքի հերթական հուշադրամը

Հայաստանի կենտրոնական բանկը թողարկել է «Ազգային դատկերներ» շարքի հերթական հուշադրամը՝ «Սասունցի Դավիթ» էդոսի հանանուն հերոսի հանդակով: 25 դրամ անվանական արժեքով այդ արծաթյա հուշադրամը կշռում է մեկ տրոյական ունցիա (31,1 գրամ), տրամագիծը 38 մմ է: Այս հուշադրամից թողարկվել 5 հազար հատ, որոնցից յուրաքանչյուրի համար կտրվի իսկության հավաստագիր:

Եղանակը Հայաստանում

Մեզ վստահում է կառավարությունը

ARMENTRUST

բաժնետիրական ընկերություն

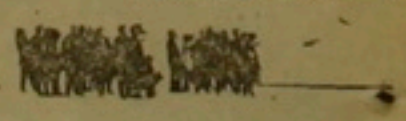

- Կանոնադրական հիմնադրամ՝ 100 000 000 (հարյուր միլիոն) դրամ
- Պետական թույլտվություն (լիցենզիա)՝ ՆՀ 0003 տրված ՀՀ Ֆինանսների Նախարարության կողմից
- Թողարկման ազդագիր՝ FS-0005 տրված ՀՀ Ֆինանսների Նախարարության կողմից
- Բանկ՝ Վերականգնման եւ Զարգացման Բաժնետիրական Բանկ

ARMENTRUST

բաժնետիրական ընկերություն

ֆիքսված դիվիդենդներով բաժնետոմսերի սերտիֆիկատների վաճառքը դրամով եւ արժույթով սկսվում է

սույն թվի հուլիսի 4-ից

աշխատանքային ժամեր՝ 10.00-17.00
հանգստյան օր՝ կիրակի

ԵՐԵՎԱՆ
Ալեքսանդր Մանվելյան 27
(Մաշտոցի եւ Կոմիտասի խաչմերուկ)
Թեմ 58 67 18
58 67 10

ՖԻՆԱՆՍՆԵՐ

Իսլամական բանկը վարկ է տալիս Ադրբեջանին

Զարգացման իսլամական բանկը 9.8 միլիոն դոլլարի վարկ է տրամադրելու Ադրբեջանին: Ֆինանսավորելու համար ռոգման ջրանցքի շինարարությունն այդ երկրում, հուլիսի 12-ին հաղորդել է UPI միջազգային լրատվական ծառայությունը, հենվելով Սաուդյան գործակալության լրատվության վրա: Այդ առնչությամբ հուլիսի 11-ին դայմանագիր է ստորագրվել Ջեդդայում (Սաուդյան Արաբիա) բանկի նախագահի դատասխանատու Օսման Սենկի եւ Ադրբեջանի ֆինանսների նախարար Ֆիկրեթ Յուսուֆովի միջեւ: Ակնկալվում է, որ նոր ջրանցքը մշակելի հողերի տարածքը կավելացնի 300 հազար հեկտարով:

«Ազգային դատկերներ» շարքի հերթական հուշադրամը

Հայաստանի կենտրոնական բանկը թողարկել է «Ազգային դատկերներ» շարքի հերթական հուշադրամը՝ «Սասունցի Դավիթ» էդոսի հանանուն հերոսի հանդակով: 25 դրամ անվանական արժեքով այդ արծաթյա հուշադրամը կշռում է մեկ տրոյական ունցիա (31,1 գրամ), տրամագիծը 38 մմ է: Այս հուշադրամից թողարկվել 5 հազար հատ, որոնցից յուրաքանչյուրի համար կտրվի իսկության հավաստագիր:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՅՈՒՆԻՍԵՖ-ի Հայաստանի ներկայացուցիչը փնտրվում է գնել անկոդիկ սպիտակեղեն, մանկական տաք հագուստ եւ կոշիկ: Դրանք տրվելու են մանկատներին եւ զինվորներին: Սա հարգով առաջարկությանն ունեցող կազմակերպությունները կարող են դիմել ՅՈՒՆԻՍԵՖ-ի Երեւանի գրասենյակ հասցեով: Երեւան, Հանրապետության հրապարակ, 2-րդ հարկ: Հեռ. 53-47-83: Գրավոր առաջարկությունները ընդունվում են մինչեւ հուլիսի 20-ը:

ՈՒՇԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հրապիրում եմ ձեզ «Էրեբունի» թենիսական կենտրոն: Դրա պոլիկլինիկայի շենքում, նորագույն տիպիկայի բարդությամբ մարմնամարզարանում կազմակերպվում է բուժման: Դիմել կարող են երդարդային սիրտանոթային, [illegible] տարիքի, մի զարդիներ [illegible], ինչպես նաեւ այլ շատ բոնիկ քորոնարային հիվանդությունների դեպքում: Հասցեն՝ Ալիխանյանի 1/1 «Էրեբունի» զանգված, 3 պոլիկլինիկա:

«Գարուն» հասարակության տպարան. Երեւան 23 Արամյանց 2. Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Տպաքանակ 10 000. Պատվեր 1803. Ստորագրված է տպագրության 14.07.1994. Գինը 10 դրամ

digitised by A.R.A.R.@